

HISTORIE LOMNICKÉHO SPOLKU VČELAŘŮ

Prolog

Uplynulo již 120 let od založení včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou. Nám, současným členům lomnické organizace Českého svazu včelařů připadá ta číslice maličko neuvěřitelná a trochu magická.

Každý, kdo navštíví naši klubovnu, na kterou jsme patřičně hrdí, může se přenést do léta roku 1914 a pohlédnout do tváří našich předchůdců. Mnozí z nich nepřežili 1. světovou válku, která vypukla doslova za pár dní po fotografování „Jak se asi žilo včelařům v té době?“, pomyslí si člověk při prohlížení vyfotografovaných, slavnostně ustrojených členů spolku i s rodinami před vlastními včelínými a úly.

Otevřeme-li naši spolkovou skříň, poctivou truhlářskou práci, nalezneme několik písemných pramenů, podávajících němé svědectví své doby. Náš spolkový archiv ukrývá 2 knihy protokolů – zápisů ze schůzí a pamětní knihy s popisem významných událostí spolkového života, včetně seznamů s podpisy účastníků těchto událostí.

Tyto prameny zachycují starosti i radosti běžného spolkového života. Nahlédneme do organizovaného života včelařů, do světa kočovných učitelů včelařství, do prvních přednášek na téma šlechtění včelstev. Zápisy nám přinášejí důležité statistické údaje, ale především nám odhalují úseky života našich předků.

Při listování svázanými časopisy z konce 19. století musíme obdivovat pečlivou redaktorskou práci vydavatelů. V časopisu dokázali otisknout různé příspěvky z celého Česka, odborné články, fejetony, rady i kalendária v perfektní jazykové úpravě a velmi podrobné formě. Přesto, že nejstarší čísla časopisů, která máme k dispozici, byla vydávána na sklonku 19. století, v době papírové pošty jako jediného reaktivně rychlého zdroje informací, překvapí nás množství aktualit obsažených v každém čísle časopisu. Ani dnes, po tolika letech to vůbec není nudné čtení.

Procházíme-li zápisy ve starých knihách protokolů z počátku minulého století, sledujeme film zobrazující život tehdejších včelařů. S trochou představivosti se můžeme přenést do minulosti a vidět jednatele Václava Straku, učitele z Nové Vsi nad Popelkou, jít pěšky za nepříznivého počasí na srpnovou schůzi do hostince p. Josefa Mrázka v Bradlecké Lhotě s několika výtisky Včelařovy čítanky a s odhodláním získat pro spolek nové členy. Jindy se zase ocitneme u kamen ve vytopené spolkové místnosti hostince pana Navrátila v Lomnici nad Popelkou, abychom byli svědky valné hromady ze dne 30. ledna 1910. Obdivujeme nadšení průkopníků moderního včelaření v šíření pokrokových postupů chovu včel. Jsme svědky přednášek osvětlujících historii včelaření a výhodnost organizování včelařů do spolků, které budou základnou pro kvalitnější chov včel. Sledujeme neutuchající snahu přinést členům ty nejnovější informace a docílit lepší hospodárnosti v chovech. Čteme o letech hojnosti, ale také o zlých dobách, kdy mnozí členové spolek opouštějí..... někdy i nedobrovolně, jako například v letech 1. světové války. Slibně se rozvíjející spolkový život a nadějně vyhlídky do budoucna jsou bez varování a náhle přervány smrtí událostí strašlivé světové války.

Naše protokoly nepopisují politické ani historické události své doby, věnují se korektně včelařským záležitostem, v dobách nejhorších naše kronika mlčí (zápisy z většiny roku 1915 a z roku 1916 nebyly provedeny). Přesto si uvědomíme strašlivou situaci našich předků, čteme-li zápisy z roku 1917 a 1918. Výmluvná je zpráva o členech, kteří již nikdy neprijdou na spolkovou schůzi, protože „... *padli na poli cti a slávy* ...“. Dozvídáme se o poničených obalech a částečně rozkradené zásilce cukru pro podzimní krmení, kterou musí

spolek uhradit, o zdevastovaných včelstvech, která vyloupili zřejmě hladoví lidé. Čteme o prosbě ze Zemského ústředí včelařských spolků o finanční pomoc, kterou snad v budoucnu ústředí svým základním organizacím splatí.

Je zajímavé, že tehdejší běžné, všednodenní starosti včelařů se příliš nezměnily ani v naší době. I ve starých zápisech vycítíme obavu včelaře o nadcházející sezonu, velká pozornost je věnována úlové problematice, včelaři se zajímají o kvalitní šlechtěné matky a krmení včelstev. Překvapí nás snaha o společnou propagaci medu, jako zdravé potravin (dnes bychom to nazvali marketingovou aktivitou). Již před rokem 1914 byly vedeny diskuze o prodejní ceně medu velmi podobné těm dnešním.

Také vedení spolku se potýká s podobnými potížemi jako v dnešní době. Dočteme se o starostech jednatele se zajištěním subvencí pro spolkovou činnost. Jsme svědky byrokratických požadavků na důsledné vyplnění obšírného a z dnešního pohledu těžko pochopitelného dotazníku z ústředí. Důsledné zápisy nás informují o potížích s vysvětlováním složitých úředních procedur (tehdy na rozdíl ode dneška - při zajištění nezdaněného cukru). Potíže jsou se získáním statistických údajů od jednotlivých členů a s výběrem členských příspěvků. Časté jsou problémy se zapůjčením a vrácením spolkového náčiní. Setkáváme se s nespokojeností, či s nepochopením práce spolkového výboru u řadových členů a mezi řádky si domyslíme i problémy ve vztazích mezi členy.

Za 120 let se vystřídá šest pokolení, je to doba dalece přesahující jeden lidský život. Co vlastně můžeme zjistit o našich předchůdcích za takovou dobu? O jejich životě a práci svědčí dodnes pár zápisů ve spolkové kronice, několik starých fotografií, slova pamětníků a především činná organizace včelařů, hlásící se v roce 2012 ke svým předchůdcům a jejich práci.

Připomeňme si proto v této publikaci často nelehký život našich předků, připomeňme si co všechno pro nás udělali. Připomeňme si to nejen, abychom uctili jejich památku, ale také pro generace příští, které snad budou pokračovat v započatém díle.

Obr. č.1 : Hlavička časopisu Český Včelař – bohatého zdroje informací o činnosti našeho spolku v prvních letech jeho působení (kopie z nejstaršího čísla časopisu ve spolkovém archivu)

Včelařský spolek v Lomnici u Jičína – začátky

Motto : „ ... *Blaze, kdo si jeden čistý, smělý účel – místo mnohých představí a v něm myslí, cítí, žije celý, až se k němu šťastně doplaví* “

Antonín Dlouhý, jednatel, - zpráva z valné hromady spolku konané dne 22.12.1895 ¹

Doba 2. poloviny 19. století a počátek století 20. přináší nebývalé reformy, svobody a vynálezy do života tehdejších lidí. Habsburská monarchie se pomalu mění z feudálního absolutistického státu v konstituční monarchii. Správní uspořádání státu přechází z panských úřadů na úřady politické, soudní moc vykonávají státní soudy zřizované v hierarchii okresů, krajů a zemí. Na různých úrovních monarchie jsou voleny zastupitelské sbory a přes střídající se periody různě svobodných ústavních pořádků se v rakouské monarchii prohlubuje demokracie. Do života lidí vstupují vynálezy umožňující rozvoj průmyslové výroby a zemědělství, stoupá vzdělanost i životní úroveň obyvatelstva. Tyto obecné podmínky rozvoje společnosti platí i pro náš podhorský region osídlený skromnými, šikovnými a pracovitými lidmi. Tyto skutečnosti přejí také rozkvětu spolkového života a včelaři na Lomnicku nezůstali výjimkou.

Krásná a výstižná slova objasňující důvody proč by měl včelař na sklonku 19. století hledat útočiště ve společenství přátel se stejnými zájmy, najdeme na stránkách soudobého odborného periodika:

*„ tam shledá se s celou řadou mužů již zkušených, tam uslyší vypravovati příhody ze života včeliho, tam má příležitost seznati jednotlivé výkony včelařské, tam nejlepší dostane odpověď na různé pochybnosti své... “*²

Lomnický včelařský spolek byl založen podle 2 zmínek v pozdějších knihách protokolů v roce 1891³. O činnosti spolku v letech 1891 až 1909 toho mnoho nevíme. Nedochovala se nám nejstarší kniha protokolů z tohoto období. Přesto nám zůstala pootevřená symbolická dvířka, kterými můžeme nahlédnout na poměrně velkou část této spolkové historie. Naši předkové nám zanechali velkou vzácnost. Svázané ročníky starých včelařských časopisů. Jsou to časopisy Český včelař a Moravská včela. A právě v časopisu Český včelař nalezneme v různých ročnících několik důležitých zpráv o Včelařském spolku v Lomnici .

Nejstarší svazek Českého včelaře, který máme k dispozici je z roku 1895. V tomto ročníku je název sídla našeho spolku uváděn jako Lomnice u Jičína. Tento pro nás neobvyklý název našeho města se od roku 1896 v časopisu Český včelař již nevyskytuje. V pozdějších protokolech, vedených od roku 1909, najdeme ještě zmínku o starém názvu našeho města v zápisu z valné hromady z ledna roku 1910, zmínka se týká změny § 1 spolkových stanov z důvodu přejmenování názvu sídla z Lomnice u Jičína na Lomnici nad Popelkou ⁴.

Časopis Český Včelař v té době zveřejňoval pravidelně v každém čísle, v rubrice Zprávy včelařské, informace o aktuálním dění v různých spolcích na území Čech. Informace o činnosti lomnického spolku jsou v některých ročnících poměrně hojné. Zmínku o našich včelařských předchůdcích nacházíme také v každoročním seznamu pánů členů **Zemského ústředního spolku včelařského pro království České (dále ZÚSV)** a v některých článcích,

¹ Český včelař, ročník XXIX, 1895, číslo 1, str. 8, Včelařský spolek v Lomnici

² Český včelař, ročník XXIX, 1895, číslo 1, str. 42, Sjezd včelařů z východních Čech v Hradci Králové

³ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 33 Zápis z členské schůze dne 3. 4. 1910, citace : „ Spolek byl založen v r. 1891 pro okres Lomnici n/P. s jedním obvodem . „
Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1921– zápis z 27.12.1942, schůze výboru – udělení

⁴ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 27 Zápis z valné hromady dne 30. 01. 1910. Citace : „Jednatel doporučuje, aby §1 Jméno a sídlo spolku byl pozměněn z důvodu, že nynější pojmenování města Lomnice u Jičína zní Lomnice nad Popelkou“

jako například v seznamu spolků, které již předaly své stanovy pro sbírku k národopisné výstavě. V časopisu se také na dvou místech dozvídáme o roce založení lomnického včelařského spolku. V obou případech je zde uveden rok **1892**⁵. V seznamu spolků, přihlášených k ústřednímu spolku včelařskému v jubilejním 25. roce je evidentní že se u roku 1892, uvedeného v případě Lomnice nad Popelkou, jedná o rok založení⁶.

Rok 1891 je rokem, kdy byla podána žádost spolu se stanovami k c. a k. okresnímu hejtmanství. Vyřízení úředního souhlasu s činností spolku trvalo minimálně několik týdnů a první valná hromada se konala v roce 1892. Rokem 1892 se také lomnický včelařský spolek zapsal na seznam členů ZÚSV a začal tak úředně existovat.

První zprávu o našem spolku nalezneme v rubrice Zprávy včelařské v roce 1895. Zpráva nás informuje o konání třetí valné hromady spolku dne 14.10.1894 o 2. hod. odpoledne.⁷ Valná hromada se konala v hotelu Řeháček, který se od konce dvacátých let minulého století nazývá až dodnes hotel Praha⁸.

Na této valné hromadě byli opět zvoleni tito funkcionáři :

MUDr. Antonín Cerman, praktický lékař předsedou, Josef Ptáček, c.k. knihovní místopředsedou, Antonín Dlouhý, včelař a obchodník jednatelem, František Mazánek, majitel umělého zahradnictví pokladníkem.

Dále se dozvídáme o složení výboru, do něhož byli zvoleni tito pánové :

C. Čeněk, řídící učitel ve Veselí, Hynek Horných starší,⁹ továrník v Lomnici, Václav Hák, pekař tutéž, Josef Pekárek, rolník v Dol. Lomnici, Jan Tryzna, truhlář v Lomnici.

V článku se ještě dočteme o volbě náhradníků členů výboru a revizorů účtů. Zpráva pak pokračuje stručným přepisem debaty o zazimování včelstev s důrazem na správné přikrmění cukrem. Kdo z moderních včelařů by chtěl v této 117 let staré odborné debatě o zazimování hledat něco archaického, nebo nesprávného, našel by jen drobné odchylky od dnešních postupů, související spíše s tehdy využívaným úlovým systémem a nedokonalými poznatky ze života včelstva. V přepisu debaty se dozvídáme, že pro zdárné přezimování včelstva je důležitý základ tvořený dostatečnými mednými a pylovými zásobami, dále se doporučuje přikrmění asi 8-12 kg cukru podle síly včelstva, ukončení přikrmění do poloviny září, následně zúžení prostoru na 6 – 10 rámků. Doporučuje se vložení lepenkové podložky na dno a zajištění dostatečného větrání úlového prostoru. Samozřejmě je kladen důraz na utepení úlu, zvláště prostoru nad rámký. Zpráva je tímto popisem ukončena. Pod článkem je podepsán Antonín Dlouhý.

⁵ Český včelař, ročník XXIX, 1895, číslo 2, str. 26, zaslané stanovy včelařských spolků pro národopisnou výstavu

⁶ Český včelař, ročník XXXI, 1897, Příloha k číslu 10, Upomínka na 25 let trvání Zemského ústředního spolku včelařského pro království České, str. 5 Spolky, toho času k ústřednímu spolku včelařskému přihlášené

⁷ Český včelař, ročník XXIX, 1895, číslo 1, str. 8, Včelařský spolek v Lomnici

⁸ Kronika Města Lomnice nad Popelkou, celý rok 1984, František Novák, promováný geograf, městský kronikář – kapitola HOSTINCE, RESTAURACE A HOTELY

Citace : „... 1. Restauraci a ubytovací závod „PRAHA“ na Husově náměstí čp. 37, který byl po větší přestavbě znova otevřen od 1. dubna 1971. Je to jediná ubytovna hotelového typu ve městě s jedním jednolůžkovým, šesti dvoulůžkovými a jedním třílůžkovým pokojem. V tomto hotelu, který se až do konce dvacátých let našeho století nazýval hotel „Řeháček“, byl od 20. 7. do 26. 7. 1871 ubytován Bedřich Smetana. ...“

⁹ Pozn.: v jiných pramenech nalezneme jeho jméno ve tvaru Ignác Horných, mnozí tehdy zaměňovali jméno Ignác za jméno Hynek (záměna mohla vzniknout u tehdejšího autora zprávy a nemusí nutně souviset s osobou nebo názory I. Hornycha) - viz citace níže

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Ign%C3%A1c>, WIKIPEDIA – heslo Ignác, 14. 5. 2012

Citace : „... (jméno Ignác) „populární se stalo v katolických zemích a komunitách po vzniku jezuitského řádu a prohlášení Ignáce z Loyoly za svatého, naopak jeho popularita mimo katolickou komunitu byla vždy velmi nízká. Trend jeho používání v Česku je spíše klesající, místní specialitou bylo období přejmenovávání, kdy si značná část antikatolicky smýšlejících občanů (zejména v období počátku Československa) změnila jméno Ignác na jméno Hynek, které je mylně považováno za českou obdobu tohoto jména (i básník Karel Hynek Mácha byl pokřtěn jako Ignác; jeho kmotr se jmenoval Ignác Majer)...“

V tomtéž roce jsou v Českém Včelaři zveřejněny další zmínky o lomnickém spolku. Mimo výše zmíněné zprávy o zaslání stanov je v rubrice Zprávy včelařské otištěna stručná poznámka o konání výborové schůze našeho spolku dne 24.2.1895¹⁰. Výbor zamýšlí svolat členskou schůzi na měsíc duben nebo květen a rozhoduje se požádat zemědělskou radu o vyslání přednášejícího. Dalším bodem jednání výboru byla záležitost zřízení spolkového včelína pro dvě až tři včelstva. Pánové Mazánek a Horných nabídli pozemek a zařízení včelína, členové spolku by se pak o tento včelín měli starat. Včelín měl být zřízen jako praktická ukázka vzorového chovu včel pro případné další zájemce o včelaření a měl také sloužit pro školní mládež, aby se v ní ujmula láska ke včele již v mládí.

19.5.1895 se konala v budově chlapecké měšťanské školy v Lomnici veřejná schůze lomnického včelařského spolku¹¹. Jako delegát zemědělské rady se této schůze zúčastnil také továrník Theodor Mastný¹². Na tuto schůzi byl zemědělskou radou vyslán jako přednášející František Vágner, kočovný učitel včelařství. Přednáška měla téma : „*O užitku včelstev a o rojích, jich usazování a ošetřování*“. V přednášce byl mimo jiné zmíněn význam rostlin vhodných pro včelí pastvu a důležitost jejich rozšiřování místními rolníky. Zmiňována je především velmi medonosná a na pěstování nenáročná rostlina, Vagnerův lesní hrachor (*Lathyrus sylvestris Wagneri*). Dále se přednášející věnoval zásadám usazování včelích rojů a péči o ně. Zajímavá je zmínka přednášejícího o ztrátách včelstev v Jičínském kraji, způsobených vinou nedbalého zazimování v roce 1894. Ztráty po zimním období činily na jaře roku 1895 80% všech včelstev. V přednášce se František Vágner dotkl rovněž problematiky cen tehdejších včelích produktů. Velkou překážkou v rozvoji včelařství je podle něj nízká cena medu i vosku na trhu a jejich špatný odbyt. Dále kritizuje konkurenční polský med, který údajně vykupují čeští cukráři a perníkáři. Doporučuje zavést taková opatření, aby domácí zpracovatelé byli povinni vykupovat pouze med český. Na závěr přednášky navrhl obnovit zvyk darovat kostelu za každého zemřelého člena včelařského spolku svíci zhotovenou ze včelího vosku.

Schůze pokračovala přednáškou Josefa Šulce, správce školy v Kyjích. Přednášel na téma : „*Proč v některé zimě tolik včelstvo hyne a jak proti nehodě té včely opatřiti*“. Rovněž Josef Šulc se věnoval problematice zazimování včelstev. Především varoval před lehkovážným rozšířením počtu včelstev v příznivém letním období a ponechání mnoha slabých včelstev, nedostatečně příkrmených, k zazimování. Zmiňuje výmluvný příklad nejmenovaného včelaře, který zazimoval 28 včelstev. Z těchto mu 25 uhynulo prokazatelně z důvodu nedostatečných zásob. Přednášející zmiňuje možnost spojení slabých včelstev v silná a s tím související úspěšné přezimování. Méně bývá někdy více. Schůze pokračovala prohlídkou včelínů zdejších včelařů.

Z prohlídky je autorem zprávy vyzdvížena návštěva vzorně upraveného a prakticky vybaveného včelína Hynka Hornycha¹³ staršího, továrníka v Lomnici, který i přes svůj vysoký věk s neúnavnou pílí pracuje pro blaho spolku.

¹⁰ Český včelař, ročník XXIX, 1895, číslo 3 a 4, str. 54, V Zprávy včelařské, Včelařský spolek v Lomnici u Jičina

¹¹ Český včelař, ročník XXIX, 1895, číslo 8, str. 135, Zprávy včelařské, Včelařský spolek v Lomnici u Jičina

¹² <http://kulturni-prehled.vesvete.cz/?cat=4> VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI LOMNICKA, 13.5.2012, KIS Lomnice n. P.

Citace: „Theodor Mastný, průmyslník a okresní starosta v Lomnici n. P., narozen 14. 3. 1839 v Jičíně, zemřel 27. 11. 1914 v Lomnici n. P.“

¹³ <http://profit.tyden.cz/clanek/jedno-brdo-nestaci/> Robert Šimek, článek Jedno brdo nestačí , 29.10.2006

Citace: IGNÁC HORNÝCH (1827-1916)

Zakladatel a majitel lomnické továrny na výrobu tkalcovských potřeb se narodil 31. července 1827 v Horní Branně na Semilsku. Jeho děd byl majitelem dílny na rákosové paprsky v Lomnici nad Popelkou, mladý Ignác měl proto budoucnost jasnou. V dědově podniku nejdříve pomáhal, později pracoval a nakonec ho sám řídil. Roku 1862 přestěhoval dílnu do nového domu na náměstí a zanedlouho přešel na tovární výrobu. Roku 1881 vybudoval v místě bývalé vinopalny továrnu, která se stala největším výrobcem paprsků a brd v habsburské monarchii. Vedle podnikání se aktivně účastnil i veřejného a spolkového života ve městě. Byl spoluzakladatelem Občanské besedy a výrazně se zasloužil také o městskou knihovnu. Zemřel 3. června 1916.

Časopis Český Včelař přinesl v roce 1896 v příloze únorového čísla statistický přehled o včelstvech v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v letech 1869, 1880 a 1890¹⁴. V tabulce č. 1 uvádím fragment z tohoto přehledu platný pro naše nejbližší okolí

Tabulka č.1 : Počty včelstev v okolí Lomnice nad Popelkou v 2. pol. 19. století

Okresní hejtmanství	Soudní okres	1869	1880	1890
Semily	Lomnice ¹⁵	398	505	435
Semily	Semily	545	443	338
Turnov	Turnov	651	881	949
Jičín	Jičín	985	1 238	1 323
Jičín	Nová Paka	481	761	873
Jíleznice	Vysoké	-	483	344

IV. řádná valná hronada spolku se konala 22.12.1895 v hotelu p. Josefa Řeháčka v Lomnici nad Popelkou¹⁶. Antonín Dlouhý kromě výše uvedených událostí připomíná ve své jednatecké zprávě že spolek čítá 56 členů, ale časopis Český Včelař je odebírán pouze ve třech exemplářích a vytýká členům, že vzhledem k jejich počtu by měl odběr časopisu být mnohem větší. Kárá také členy za nečinnost v rámci spolku, vyjma malého kroužku, který je aktivní. Následuje zpráva pokladníka Františka Mazánka, který si stěžuje na liknavé placení příspěvků. Poté je přijat návrh, aby člen, který neuhradí příspěvky během roku, byl považován za vystoupivšího.

Valná hromada následně volí nové vedení spolku. Změna se odehrává jen na postu pokladníka, kde je František Mazánek nahrazen Ignácem Ježkem, sluhou c.k. berního úřadu.

V červencovém čísle Českého Včelaře z roku 1896 je otištěna zpráva našeho tehdejšího jednatele Antonína Douhého¹⁷, který v ní shrnuje závěry svých experimentů s příkrmováním včelstev řepným cukrem. Jednoznačně vyzdvihuje výhody cukerného roztoku, vždy na 1 kg cukru ½ l vody. Uvádí výsledky pozorování, kdy po několik let ponechával srovnatelně silná včelstva zimovat na cukerných a medných zásobách. Včelstva zimovaná na medu vykazovala při první jarní prohlídce větší množství mrtvolek, byla slabší a úly byly pokálené. A. Dlouhý učinil závěr, že konzumací medu vzniká u včel více nestravitelných zbytků¹⁸ než při krmení cukerným roztokem. Na závěr tedy vyzdvihuje krmení včelstev roztokem cukru jako předpoklad vyzimování silných včelstev.

Z této otištěné zprávy je zjevné, že příkrmování cukrem nebylo v té době vůbec samozřejmé a mnozí včelaři ponechávali ve včelstvech raději dostatečné medné zásoby, než by příkrmovali kupovaným cukrem.

V roce 1897 nejsou o našem spolku otištěny žádné zprávy. Jen jednu zmínku o našem členovi v tomto roce najdeme. U příležitosti konání XIV. sjezdu včelařů československých v České Skalici byla pořádána ve dnech 15. – 17. srpna také včelařská výstava. Výstavy se zúčastnil náš tehdejší jednatel Antonín Dlouhý. V protokolu udělených odměn

¹⁴ Český včelař, ročník XXX, 1896, číslo 2, Příloha k č.2, Statistika včelstev v Čechách na Moravě a ve Slezsku dle úředních výkazů z roku 1869, 1880 a 1890

¹⁵ Ve Výkazu o včelařství v ČR v roce 2011 uvádí naše ZO ve své územní působnosti 466 včelstev včetně včelstev neorganizovaných včelařů

¹⁶ Český včelař, ročník XXX, 1896, číslo 4, str. 64, Zprávy včelařské, Včelařský spolek v Lomnici v Jičínku

¹⁷ Český včelař, ročník XXX, 1896, číslo 7, str. 116, Zprávy včelařské, Z Lomnice nad Popelkou

¹⁸ Z dnešního pohledu se spíše jednalo o ponechání, pro včely těžce stravitelného, melecitózního medu v zimních zásobách dotčených včelstev

vystavovatelům¹⁹ je oceněn Diplomem Ústřední hospodářské společnosti pod pořadovým číslem 39 Antonín Dlouhý, úředník v Lomnici nad Popelkou, za med, medovinu a náčiní. Za takovou reprezentaci lomnického včelaření byl pan Dlouhý jistě ve spolku pochválen.

Další ročníky časopisu Český včelař zmiňují Lomnici nad Popelkou jen v soupisu členů ZÚSV. V těchto letech patrně spolek nevyvíjel mnoho aktivity směřující k informování o své činnosti v ústředním časopisu. V okolních spolcích se naopak začal spolkový život plně rozvíjet. Nalézáme četné zprávy z Turnova, Jilemnice, Jičína (založ. 1893), Nové Paky (založ. 1896).

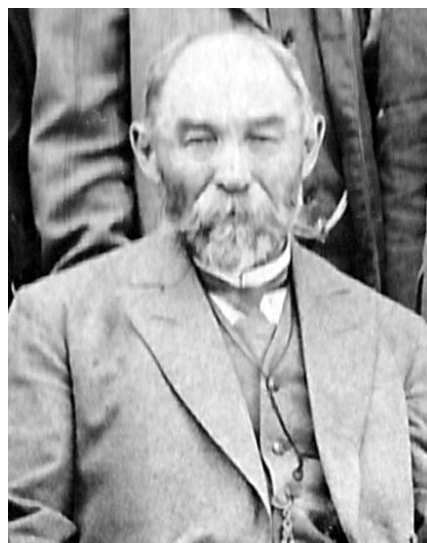
V roce 1899 otiskli jičínská včelaři v časopisu Český Včelař stručnou zprávu, shrnující činnost jejich spolku v roce předešlém. Téměř v závěru zprávy se dozvídáme, že 2. února přednášel pan učitel Slavík na schůzi v Lomnici. Po té ještě autor zaznamenal přednášku p. Vágnera konanou zřejmě v souvislosti s prevencí nákazy hnilobou včelího plodu 19. května na schůzi našeho spolku v Lomnici.²⁰

V srpnu roku 1899 se v Turnově konala včelařská výstava u příležitosti konání XVI. sjezdu včelařů československých. Výstava byla umístěna v areálu zahradnictví Vojtěcha Maška²¹. Tuto výstavu jistě navštívili i mnozí včelaři z Lomnicka. Mezi oceněnými vystavovateli je zmíněn rovněž František Šetřil²², tehdy řídící učitel ve Žďáře. S jeho jménem se setkáme v zápisu naší kroniky z roku 1910, kdy vedl přednášku na červnové schůzi konané tehdy ve Stružinci. Výstava v Turnově jistě posílila zájem o moderní včelaření i na Lomnicku.

V následujících letech již zprávy o dění v našem spolku na stránkách časopisu Český Včelař nenacházíme.

Obr. č.2 : *František Mazánek, majitel zahradnictví v Lomnici n. P., zakladatel spolku, pokladník, předseda a místopředseda, hybatel spolkovým děním*

Obr. č.3 : *Josef Ptáček, c.k. oficiál ve výslužbě byl v letech 1892-1909 místopředsedou, v letech 1909-1912 předsedou*

¹⁹ Český Včelař, ročník XXXI, 1897, číslo 9, str. 135 Protokol

²⁰ Český Včelař, ročník XXXIII, 1899, číslo 3, str. 44 rubrika Zprávy včelařské, Včelařský spolek pro polit. okres Jičín

²¹ Vojtěch Mašek (1829–1902), ředitel sychrovských zahrad knížete Rohana, později zakladatel a majitel zahradnického velkozávodu v Turnově - s jeho jménem je spojen vznik (1891) a rozšíření unikátní odrůdy buku krvavého (od r. 1908 uveden na trh) - *Fagus silvatica atropurpurea Rohanii* – Rohanův buk. Rohanův buk se dnes pěstuje v řadě významných školek v Evropě a Americe.

²² František Šetřil se stal členem našeho spolku v roce 1912, bohužel v tomž roce také zemřel

II. kniha protokolů – roky 1909 - 1921

Motto : „ ... *Kdopak chce míti jen ze včelařství stálý užitek bez jakéhokoliv vydání, ten není pravým včelařem, ten včelařství neprospěje, naopak je poškozuje a ovšem takový v létech hubených odstupuje. Než včelařství tím nic neztratí.* “

Václav Straka, jednatel, - citace ze zápisu z valné hromady spolku konané dne 5.2.1911

Léta 1909 až 1914 jsou dobou rozkvětu včelařského spolku v Lomnici. Spolek založený v předcházejícím století zřejmě vyvíjel aktivitu jen po omezenou dobu. Poté nastala léta klidu a nečinnosti²³. V roce 1909 byla uspořádána v jednacím sále lomnické radnice nová schůze, které se účastnilo několik zakládajících členů a velké množství pozvaných hostů. Schůze byla uvedena přednáškou kočovného učitele včelařství z Modřic u Turnova, Václava Kozáka. Po této přednášce se mnozí hosté přihlásili za aktivní členy.

Za znovuzrozením lomnického spolku včelařů stál jeho zakladatel František Mazánek, majitel školek v Lomnici nad Popelkou. Stal se také novým místopředsedou obrozené organizace. Předsedou byl zvolen c.k. vrchní oficiál ve výslužbě Josef Ptáček²⁴, osoba v Lomnici a okolí jistě ctěná. Nelze ovšem opomenout člověka, který mravenčí prací a neúnavným elánem pomohl spolkovému životu nabrat druhý dech. Byl to učitel z Nové Vsi nad Popelkou, pan Václav Straka, budoucí jednatel našeho spolku.

Období před první světovou válkou bylo ve znamení organizování stávajících včelařů, kteří provozovali chov včel bez jakékoliv koordinace. Ze zápisů je zjevné, že snaha zorganizovat včelaření a posunout je na moderní a lepší úroveň pramenila od orgánů tehdejší státní správy. V naší kronice je jmenována zejména slavná Zemědělská rada pro okres Lomnický, která přijímala a vyřizovala žádosti o subvence, podporující konkrétní záměry spolku, např.: nákup včelařských pomůcek a zařízení. Důležitým pomocníkem státní správy v šíření včelařského pokroku a osvěty byli tehdejší učitelé obecních škol. Učitelé hráli významnou úlohu při zakládání spolků, bývali velmi často výkonnými spolkovými funkcionáři a také rozšiřovali moderní postupy a teorie včelaření. V našem a sousedních okresech se učitelé včelařství výhradně rekrutovali z učitelů obecních škol. Jejich přednášková aktivita byla velmi čilá a učitelé cestovali po rozličných schůzích v rámci svého okrsku. Dále musíme zmínit podpůrnou činnost Okresní školské rady, která propůjčovala ke schůzím spolku prostory škol a také dotovala nákupy odborné včelařské literatury.

Velkou podporou organizovanému včelaření bylo také katolické duchovenstvo. Mnozí duchovní byli, podobně jako učitelé, nositeli včelařské osvěty a často svědomitě vykonávali jednatelskou agendu v místních (krajinských) spolcích. V tomto ohledu nesmíme zapomenout na vynikajícího starostu Zemského ústředního spolku včelařského (ZÚSV), Josefa Kebrle²⁵.

J. Kebrle byl farářem v Přistoupimi u Českého Brodu a kromě starostenské (předsednické) funkce v ZÚSV, kterou vykonával 40 let, byl také významným redaktorem

²³ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 4, Zápis z valné hromady dne 14.3.1909, Citace : „ *Zahájiv schůzi a přivítav přítomné, vysvětlil (místopředseda František Mazánek) příčiny, proč spolek nejevil po několik let intenzivní činnost a zmínil se, že spolek chce nyní opět čilý spolkový život vyvíjeti ...* „
Dále ze stejné schůze citace : „ ... *členů v roce 1897 bylo 28, během posledních let ubylo 6 členů a nyní ještě 4 členové, takže spolek čítá 18 členů (starých)* “

²⁴ Pan Josef Ptáček byl až do r. 1912 předsedou spolku, po té byl vždy členem výboru až do roku 1922. V roce 1922 zemřel. Ještě 2.7.1922 se zúčastnil výborové schůze. Na členské schůzi 5.11.1922 byla jeho památce vzdána čest povstáním.

²⁵ http://www.n-vcelari.sk/sal/VCEL_Y13.html#_Toc506124627, 12.07.2012

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI ČESKÉHO A SVĚTOVÉHO VČELAŘSTVÍ, citace : „ ... *V roce 1884 se stal zástupcem českých včelařů v zemědělské radě a o rok později starostou Zemského Ústředního spolku pro Čechy. Po čtyřicet let působil v této funkci a pečoval o dobré jméno českého včelařství s příkladnou obětavostí. Mezi jeho přední zásluhy patří sjednocení české včelařské organizace. V mezinárodním měřítku je jeho jméno spojeno s Vseslovanským svazem včelařů, jehož byl spoluzakladatelem. Navázání pravidelných styků českého včelařství se zahraničím je rovněž jeho dílem. Když se po čtyřiceti letech neúnavné a obětavé práce pro vysoký věk vzdal nejvyšší funkce, byla mu spontánně projevena úcta tím, že se stal čestným předsedou Zemského Ústředí. Také mnohé sdružené spolky jej jmenovaly svým čestným členem...* “

časopisu Český Včelař. Za zásluhy o české včelařství byl 18.6.1895 Josefu Kebrlovi udělen císařem Františkem Josefem I. zlatý záslužný kříž.

Zastřešující organizací včelařů v Českém království byl Zemský ústřední spolek včelařský pro království České, který sídlil v Praze. Ústřední spolek poskytoval členům za odváděný členský poplatek včelařský časopis Český Včelař a zprostředkoval pojištění včelstev, dále koordinoval přednáškovou činnost tzv. kočovných učitelů včelařství a snažil se o šíření moderních postupů v chovu včel prostřednictvím spolkového časopisu. Kromě toho byl ústřední spolek také vydavatelem odborné literatury a oblíbených včelařských kalendářů – praktických zápisníků diářového typu s pokyny pro činnost včelaře v jednotlivých obdobích včelařského roku a s předtištěnými kolonkami pro doplnění různě důležitých údajů samotným včelařem.

Ústřední spolek ve spolupráci se zemědělskou radou zajišťoval distribuci semen rostlin, významných pro lepší snůšku včel. Za účelem zlepšování včelí pastvy byly zřizovány tzv. Pastevní odbory, které se zabývaly organizovaným šířením medonosných rostlin a dřevin mezi rolníky i zahrádkáře. Tuto činnost podporovalo vydávání odborných příruček a konání přednášek. Výsledkem byla výsadba javorů, lip, kaštanů, olší, lísek, jív, akátů, pámelníků, rybízů a angreštů

Obr. č.4 : Včelaření nikdy nebylo jen mužskou záležitostí, na snímku Anna Šetřilová z Nedvězí u svých včelstev v roce 1914

Ještě dnes při procházkách po našem krásném okolí spatříme na jaře kvetoucí javory vysázené podél cest. Cestou z Lomnice na Chlum v měsíci dubnu často slýchávám bzukot včel, pracujících v nenápadných zelených květenstvích javorů, lemujících okraj cesty. Těmto javorům, časným zdrojům nektaru, je jistě přes sto let a možná pocházejí ze školek pana Františka Mazánka, jednoho ze zakladatelů našeho spolku.

Roku 1895 zakoupil včelařský spolek v Kunvaldu od Františka Mazánka z Lomnice 500 třešňových, 700 hruškových, 800 jabloňových a 500 akátových sazenic (sazenice ze zahradnictví pana Mazánka byly vyhlášené kvalitou a odolností, danou původem v poměrně velké nadmořské výšce). Na podzim zasadili kunvaldští větší množství jader, pecek, ořechů a kaštanů. Na jaře pak plánovali vysadit sazenice lipové, javorové a švestkové²⁶. Z takové činnosti mají určitě kunvaldští včelaři užitek i v současnosti a obdobně postupovali také včelaři lomničtí. Dnes už se nikdo plošným organizováním výsadby rostlin, vhodných pro včelí pastvu, nezabývá, vidáme spíše opak tehdejší pestrosti – monokulturní lány a mizející staré listnaté i ovocné stromy. Ani v našich zahrádkách už není tolik pestrých bylin a dřevin. Často vidáme túje a trávniky sestřižené na krátko, chemicky ošetřené různými pesticidy, aby na nich náhodou něco nevykvetlo.

Kromě odvodu členských poplatků požadoval ústřední spolek také statistická data o včelaření od jednotlivých místních spolků a organizoval distribuci nezdaněného cukru pro příkrmování včelstev na podzim a na jaře.

Nejstarší knihou protokolů od roku 1909 nás provází až téměř do konce jednatel a učitel z Nové Vsi nad Popelkou Václav Straka. Jak jsem již zmínil v úvodu, pan Straka byl

²⁶ Český Včelař, ročník XXX, 1896, číslo 4, str. 64 rubrika Zprávy včelařské, Z Kunvaldu

velmi aktivním jednatelem. Za dobu jeho jednateství se zvýšil počet členů lomnického spolku z 18 členů v roce 1909 na 54 členů v roce 1914.

Spolek lomnických včelařů měl na dnešní dobu poměrně rozsáhlou působnost v našem regionu. Členy lomnického spolku byli včelaři z těchto obcí a osad :

Bělá, Bradlecká Lhota, Cidlina, Chlum, Čikvásky, Kněžnice, Košov, Košťálov, Kozákov, Kunratice, Kyje, Lhota Komárov, Libštát, Lomnice n. P., Loužnice, Nedvězí, Nová ves n. P., Pohoří u Stružince, Rudolfovice, Rváčov, Stružinec, Syřenov, Tuhaň, Veselá, Žďár u Kumburku,²⁷

Uvážíme-li skutečnost, že téměř všichni členové docházeli na schůze pěšky a odmyslíme-li si naše současné vnímání času a prostoru z hlediska dostupnosti automobilem, musíme uznat, že se jednalo o velmi rozlehlé území.

Činnost spolku byla v období před 1. světovou válkou zaměřena především na osvětu mezi stávajícími včelaři a na jejich přesvědčování ke vstupu do spolku. Dle Zemské statistické kanceláře v Praze bylo na jaře roku 1909 vyzimováno v lomnickém okrese asi 632 úlů s pohyblivým dílem, proti tomu sám spolek uvádí pro ten samý rok a období 170 včelstev svých členů na díle pohyblivém²⁸. Statistiky nebudou příliš přesné (sám spolek časem začal zasílat jen odhady), ale je jisté, že zde byl poměrně slušný potenciál neorganizovaných včelařů.²⁹ Z toho důvodu, zvláště v prvních letech obnoveného spolku, konal jednatel časté cesty na schůze do jiných obcí za účelem získání nových členů. Díky těmto cestám se také dozvídáme ze zápisů jména majitelů tehdejších hostinců. Obávám se, že mnohá jména nejsou už dnes nikomu známa. Schůze se v tomto období uskutečnily v hostincích p. Navrátila v Lomnici n. Pop., p. Josefa Mrázka v Bradlecké Lhotě, Františka Dejmků v Libštátě, Josefa Noska v Nové Vsi, Františka Šefců ve Rváčově, Ladislava Matouše ve Stružinci. Jedna schůze proběhla ve školní budově v Bělé.

Většinou se schůze odehrávaly v Lomnici nad Popelkou. S výjimkou první schůze z roku 1909 se všechny ostatní lomnické schůze uskutečnily v hostinci Františka Navrátila, kde měl spolek později i svou spolkovou místnost. Dnes je tehdejší hostinec z důvodu rekonstrukce uzavřen. Jedná se o jídelnu na rohu Husova náměstí a Havlíčkovy ulice³⁰

Spolek vyvíjel čilou činnost. Sám jednatel Václav Straka zřídil s pomocí zemského ústředního spolku a Zemědělské rady v Praze chovnou stanici pro rozmnožování ušlechtilých matek. Tento rozmnožovací chov se nacházel v lese pod Císařovou hůrou u Nové Vsi nad Popelkou³¹. Stanice byla zdrojem kvalitních chovných včelstev, která byla poskytována členům spolku za výhodných podmínek. Bohužel nám již nejsou známy její osudy v dalších letech. Již v roce 1919 navrhuje nový jednatel našeho spolku, Josef Hanzlík z Nové Vsi nad Popelkou, „... aby spolek 1. zakoupil ze stanice oplozovací královnu s oddělkem 2. tuto královnu aby jeden člen obdržel zdarma, zato však, aby byl povinen dávat plod k pěstování těm, kteří by si toho přáli.“³² Z této zprávy usuzuji, že již v roce 1919 nebyla tato chovná stanice funkční, protože jinak by ji spolek určitě využil a oddělek by nekupoval.

²⁷ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 na různých místech

²⁸ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 33 Zápis z členské schůze dne 3.4.1910

²⁹ Český Včelař, ročník XLIII, 1909, číslo 4, str. 126 rubrika Zprávy včelařské, Včelařský spolek v Lomnici n. Pop.

Citace: „... Necht' aspoň polovina včelařů, jichž je v našem okrese přes dvě stě, členy spolku se stane“

³⁰ Kronika Města Lomnice nad Popelkou, celý rok 1984, František Novák, promovaný geograf, městský kronikář – kapitola Z DĚJIN LOMNICKÝCH PROVOZOVEN OPS SEMILY, a kapitola HOSTINCE, RESTAURACE A HOTELY

Citace: „.... Hostinec paní Navrátilové, kdysi „U Doubravských“ v čp. 15 na Husově náměstí, na rohu Havlíčkovy ulice, se dostal v r. 1950 pod národní správu PKD (Podkrkonošského konzumního družstva)....“

„.... 5. Lidová jídelna na Husově náměstí v čp. 15 na rohu Havlíčkovy ulice byla zřízena r. 1950 Podkrkonošským konzumním družstvem (PKD), od kterého ji později převzaly RAJ (do r. 1950 hostinec p. Navrátilové, předtím „U Doubravských“)....“

Poznámka autora: lomničtí včelaři využívali zázemí Hostince u Navrátilů až do r. 1950. Poslední schůzi zde konali 1. 1. 1950

³¹ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 13 Zápis z členské schůze dne 20. 6. 1909

³² Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 107 Zápis z valné hromady dne 12. 1. 1919

Schůze byly velmi často obohaceny přednáškami na téma moderních postupů při včelaření. 20.6.1909 byl na schůzi v Libštátě kočovným učitelem včelařství Františkem Kozákem předveden tzv. americký úl.³³ Pravděpodobně se jednalo o Langstrothův nástavkový úl jehož modernější verze v různých rozměrech dnes používá mnoho včelařů.

Přednášky zohledňovaly potřeby praxe, z toho důvodu bylo předvedeno odlévání mezistěn, složení nástavkového – amerického úlu, chov matek, výroba rohoží a slaměných úlů. Rovněž teoretická témata přednášek byla zodpovědně vybírána, aby oslovila co nejvíce místních včelařů. Přednášející a organizátoři se snažili zaujmout co nejvíce účastníků a zpestřovali program tombolami nebo jinými motivačními prvky, třeba různými zábavnými kontrolními otázkami, jejichž luštění se v jednom zápisu nazývá „*louskáním oříšků*“. Oříšky byly louskány na členské schůzi spojené s přednáškou 5.6. 1910 ve Stružinci³⁴

Přednášející, pan řídící učitel ve výslužbě z Nedvězí František Šetřil připravil pro své posluchače následující otázky :

1. Může-li včelař zameziti rojení u včel ?
2. Jak vzniká zlodějství včel ?
3. Jakých chyb dopouští se včelař začátečník ?
4. Proč včely rády ssají močůvku ?
5. Kterak docílíme raných a silných rojů ?

Správné odpovědi nejsou bohužel v zápisu uvedeny, takže i dnes by se jistě rozpoutala živá diskuze, ostatně jako tehdy : „*Na otázky v oříšku obsažené, s chutí byly dávány odpovědi a rozproudil se o nich rozhovor velice čilý.*“

Důležitým úkolem jednatele bylo také zajištění nezdaněného cukru pro přikrmování včelstev. Tato daňová výhoda byla udělována státem v dobách nepříznivých pro rozvoj včelstev v důsledku špatné snůšky. Taková situace nastala v roce 1910 a 1911. Tehdy běžně probíhalo přikrmování včelstev na podzim i na jaře a na obě přikrmování bylo možné cukr objednat. Cukr byl ovšem tzv. charakterizován pískem nebo pilinami, aby bylo vyloučeno jeho zneužití pro jiné, než krmné účely. Použití cukru podléhalo kontrole tehdejších orgánů daňového dozoru - finanční strážě. Procedura objednání a distribuce nebyla jednoduchá, ale sleva na spotřební dani byla lákavá. Cena cukru se v roce 1911 pohybovala okolo 88 haléřů za 1 kg. Včelaři však dostali tento cukr za 40 haléřů³⁵. Jednatel čelil tlaku členů na objednání tohoto cukru. Zpočátku se k jeho objednávání ve zvýhodněném režimu stavěl odmítavě. V zápisu z valné hromady ze dne 9.2.1911 nalezneme Václavem Strakou vyjmenované důvody neobjednání tohoto cukru k podzimnímu krmení v roce 1910 (jistě by o tom nepsal do zápisu, kdyby s tímto postupem byli všichni členové spokojeni). Hlavním argumentem je malé množství cukru, pouhých 90 dkg na člena, bez ohledu na množství včelstev, sleva na těchto 90 dkg by činila jen 40 hal. Dále si dovoluji citovat samotného jednatele : „... *cukr je navíc charakterizován po česku řečeno znečištěn 4% písku a 1% pilin, čímž by mohlo býti zaviněno kvašení octové a zavlečen hniloplod. Za to se dostalo jenateli i ostrých dopisů.*“³⁶ Poté ještě následuje připomínka možnosti prohlídky včelstva finančními orgány pro 40 haléřů slevy. Toto téma uzavírá jednatel postojem, ve kterém odmítá odpovědnost za použití takového cukru a vyzývá případné zájemce, aby si jej převzali sami a nesli si odpovědnost před úřady každý za sebe.

³³ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 12 Zápis z členské schůze dne 20.6.1909
Citace : „... *Za přednášku byl odměněn potleskem, načež přítomní horlivě si úl panem přednášejícím k přednášce dovezený, měřili a na věci neznámé dotazovali ...*“

³⁴ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 40 Zápis z členské schůze dne 5.6.1910

³⁵ Sborník Státního okresního archivu Frýdek Místek, 11 z roku 2010, Petr Juřák, článek Historie včelaření v Brušperku a jeho okolí od počátku do současnosti, str 14

³⁶ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 49 Zápis z valné hromady dne 5.2.1911

Je zajímavé, že na dalších stránkách protokolů, se jednatel o problematice cukru již nezmiňuje. Jeho roztrpčení z kritických ohlasů na pasivní postoj při objednání cukru je patrný i v následujících letech, kdy ubylo zápisů do knihy protokolů.

V zápisu z valné hromady konané 4. února roku 1912 jednatel uvádí proč v roce 1911 nepořádal náš spolek žádnou schůzi s výjimkou valné hromady a s ní spojené výborové schůze. Jednatel vysvětluje své zaneprázdnění prací na úpravě oplozovací stanice a kočovným vyučováním za nemocného Františka Kozáka. V zápisu ale najdeme větu „... a potom dožív se trpké nezasloužené výčitky od členů spolku, chtěl ukázati čím pro spolek je, proto se nesnažil na řádné schůzi přednáseti a tím se stalo, že schůze konány býti nemohly.“

V zápisu z valné hromady se také objevuje zajímavá informace o ceně medu v roce 1912. Doporučená cena za 1kg medu byla stanovena na sjezdu včelařů v Chlumci n. Cidlinou na 2,-K 50,-h při odběru ve velkém a na 3,-K při odběru v malém. Vlivem velmi dobré snůšky a následných přebytků klesla jeho cena na 1,-K 50,-h. Z poklesu ceny medu jsou viněni neorganizovaní včelaři, kteří prý prodávají med za ještě nižší cenu. Václav Straka, nadšený průkopník organizovaného včelaření tento problém uzavírá krásnou větou : „Jest z toho viděti, co práce ještě na nás čeká, abychom všechny liknavé a spící včelaře pro společnou věc nadchli a přiměli je, aby tu drahou sladinu včelami tak pracně nanesenou, bez rozmyslu za každou cenu nevyhazovali.“

Spolek si v uplynulém období pořídil rozmnožovací přístroj zvaný Hektograf³⁷ a získal povolení k jeho užívání.

Poprvé také zaznamenáváme požadavek na objednávku skříně pro uložení včelařské knihovny a spolkové agendy.

Zápis z únorové valné hromady roku 1912 nám podává krásné svědectví o vedení důležité spolkové schůze v době před 1. světovou válkou. Z tohoto důvodu si dovolím přiblížit malé drama provázející volbu nového výboru.

Úvodní jednatelova slova, reagující na trpké výčitky vůči jeho osobě, byla teprve předejrou k formulování požadavku na důkladnou obměnu vedení spolku. Požadavek vznesl jednatel po schválení jednatelské zprávy a před zahájením volby nového výboru. Jednatel požadoval zohlednění počtu členů spolku z Nové Vsi nad Popelkou v obsazení nového spolkového výboru. Poukázal na to, že ačkoliv je členů z Nové Vsi ve spolku nejvíce, jejich zastoupení ve výboru je mizivé. Průběh voleb neponechal jednatel Václav Straka náhodě, což je patrné z okamžitého předložení předem připraveného návrhu kandidátní listiny, v níž je do 16 členného spolkového výboru navrženo 10 včelařů z Nové Vsi včetně Václava Straky. Za předsedu spolku je v listině navržen Josef Řehořek, řídící učitel z Nové Vsi nad Popelkou. Vývoj voleb ale neprobíhal hladce. Svědčí o tom následující citace ze zápisu : „...Listina tato se některým pánům nelíbila. (Proč neagitují, aby měli více členů spolku ve svých osadách?)...“

Lomničtí měli pravděpodobně na schůzi, konané v domácím prostředí U Navrátilů, většinu a tak kontrovali zvolením návrhové komise, která měla sestavit poněkud jinou kandidátní listinu. Tato listina navrhovala 6 včelařů z Nové Vsi včetně Václava Straky a Josefa Řehořka, 7 včelařů z Lomnice nad Popelkou, po jednom včelaři z Libštátu, Stružince a Kyjů. Za předsedu byl v listině navržen Josef Ptáček z Lomnice, vrchní c.k. oficiál ve výslužbě.

Jednatel Václav Straka poté požaduje volbu prostřednictvím lístků. Většina členů na schůzi, ale upřednostňuje volbu aklamací. Přesto novovesští vznášejí oficiálně, prostřednictvím včelaře Josefa Kunta, rolníka z Nové Vsi, požadavek na volbu lístky s poznámkou, že spolkový zákon vyžaduje volbu lístky, i kdyby o to žádal třeba jediný člen.

³⁷ <http://leccos.com/index.php/clanky/hektograf> , 30.5.2012 , Ottův slovník naučný

Hektograf, přístroj k rychlému rozmnožování písma nebo kresby bez použití lisu. nesmí také nikdo bez policejního povolení užívat k veřejným účelům hektografu.

Tento požadavek je ale znovu umlčen novým hlasováním o volbě aklamací, pro kterou je většina přítomných ³⁸. Posledním esem novoveských byly plné moci k zastupování nepřítomných členů spolku z Nové Vsi, které měly zajistit převahu v hlasování. Tyto plné moci však nebyly při hlasování zohledněny.

Předsedou byl zvolen navržený Josef Ptáček, dosavadní dlouholetý předseda spolku. Ten ale volbu nepřijal. V druhém kole byl tedy předsedou zvolen všemi hlasy Josef Řehořek, řídící učitel z Nové Vsi nad Popelkou, který volbu přijal. Post místopředsedy nepřijal rovněž dlouholetý člen výboru a zakladatel spolku František Mazánek, na jeho místo byl zvolen většinou hlasů Josef Nosek, dílovedoucí z Lomnice. Dále byli zvoleni kandidáti návrhové komise.

Po volbách došlo na volné návrhy. Návrh na pořádání cvičení v lití mezistěn se postupně vyvíjí k uspořádání cvičení dvou – pro Lomnici a pro Novou Ves zvlášť. Odtud je již krůček k dohodě o rozdělení spolkového náčiní na obě významné obce. Bohužel na tuto dohodu doplatili členové spolku ze vzdálenějšího Libštátu, kteří museli vrátit spolkové náčiní do Lomnice potažmo do Nové Vsi. Možná to bylo v budoucnu jednou z příčin jejich odtržení od našeho spolku.

Naštěstí se nám tehdy spolek nerozpadl a dodnes lomničtí i novovesští včelaři společně a v klidu využívají spolkové náčiní, klubovnu i celé zázemí areálu v Oboře.

Nové spolkové vedení začalo pracovat hned od února roku 1912. Týden po valné hromadě se koná schůze v jednatelově bytě v Nové Vsi n. P. Na měsíc únor byly touto schůzí stanoveny dva úkoly. Jednalo se o uspořádání schůze v Bělé. Ta měla být konána za účelem získání nových členů z řad bělských včelařů, kteří dosud nebyli nikde organizováni a Václavu Strakovi někteří z nich přislíbili, že se stanou členy spolku. Dále byla na konec února domluvena schůze Nové Vsi n. Pop. s praktickým cvičením v lití mezistěn a na 17. března schůze se stejným programem pro Lomnici nad Popelkou.

Schůze v Bělé se konala 18. února 1912 v místní škole. Po přednášce o včelařské organizaci se za nové členy přihlásili dva místní včelaři.

V únoru 1912 byl našemu spolku doručen Komisí pro kontrolu medu při ZÚSV dotazník, mapující názory spolku na problematiku jakosti medu, cen, ale i nekalých praktik při jeho prodeji. Dotazník obsahuje soustavy otevřených otázek. Dotazník je poměrně rozsáhlý a z pohledu současných diskuzí o prodeji a kvalitě medu velmi zajímavý. Odhlédneme-li od doby kdy byl sepsán, musíme uznat, že je toto téma mezi včelaři stále živé. Pro zajímavost si dovoluji citovat ze soustavy otázek č. 3 a 4 oddíl B výše jmenovaného dotazníku : „ *Je v kraji vašem mnoho neorganizovaných ? Jak prodávají med ? Mnoho-li asi sklídí v roce příznivém ? Poškozují svým jednáním obchod medem organizovaných ? Jak dalo by se tomu čeliti ? Kdy je u vás hlavní snůška ? Kterou dobu navrhli byste dle toho k vydání nabídkové (offertní) listiny hlavní ? Či jste pouze pro listinu jednu na konci snůšky vůbec ? Co říkáte návrhu na vydání mimořádných, nabídkových listin k trhu mikulášskému, vánočnímu, velikonočnímu ?* “

Doslova cimrmanovsky na nás působí otázka č. 5 z oddílu C, uvedená nadpisem Přísně důvěrné : „ *Máte snad odůvodněné podezření, že by některý včelař, ať organizovaný či ne, v obvodu spolku vašeho dopouštěl se falšování medu ? Jakým způsobem ? Víte, že někdo kupuje med cizí a prodává ho za český ? Prodává některý obchodník med umělý, cizí nebo falšovaný ? Jak by se to dovědělo a dokázalo ? (Jména nesmí se uváděti)* „

Pro úplnost uvedu nyní odpovědi našeho jednatele na výše citované otázky z dotazníku.:

³⁸ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 65 Zápis z valné hromady dne 5.2.1911 citace : „... dle počtu zdvižených rukou usoudil (předseda), že většina je pro volbu aklamací ...“

„ Neorganizovaných včelařů je mnoho. Med prodávají pod cenu. Kolik medu sklídí není známo. Obchod nám poškozují. Čeliti by se tomu dalo, kdyby mohli být členy spolku s příspěvkem 1,- K bez závazku ku odebírání časopisu Český Včelař a bez závaznosti ku pojištění. Takový neorganizovaný včelař je chudší a nemůže takový obnos na organizaci věnovati. „

Na otázku č. 5 z oddílu C odpověděl náš jednatel stručně : „*Toto je choulostivá věc*“

Během roku 1912 se spolkový život vrací do normálních kolejí. Na valné hromadě konané 8.12. 1912 v Lomnici nad Popelkou v Hostinci u Navrátilů je potvrzeno stávající vedení spolku a za místopředsedu je znovu zvolen František Mazánek, který loni tuto funkci nepřijal. Jeho zvolení bylo provázeno podle zápisu bouří potlesku.

V roce 1913 se konala jen jedna výborová schůze a valná hromada. Jednatel ve své zprávě píše, že schůzí nebylo potřeba. Objednávání a distribuce nezdaněného cukru probíhalo zřejmě hladce. Na jaře bylo použito 800 kg tohoto cukru a k podzimnímu krmení 1 500 kg.

Rok 1914 měl být pro české včelaře významným i z mezinárodního hlediska. Předsednictvo ZÚSV chystalo v Praze velikou mezinárodní výstavu slovanských včelařů a v jejím rámci chtělo uspořádat také sjezd slovanských včelařů. Členové našeho spolku se rozhodli vystavit na této výstavě tabla s fotografiemi čelnů a jejich včelínů. 21.6.1914 se konala schůze, na které bylo jednání uloženo, aby domluvil s fotografem Vilémem Rindtem z Nové Vsi n. Pop. fotografování členů a jejich včelínů. Domluvená cena jedné fotografie byla 1,- K včetně cesty na včelín.

Fotografování členů spolku se uskutečnilo v následujících dnech. Dodnes si návštěvníci naší klubovny mohou prohlédnout vystavená tabla s těmito fotografiemi z roku 1914. Známé dějinné události brzy ukončily nadějně vyhlídky českého včelařství. Všeslovanská výstava i sjezd byly zakázány rakouskými úřady doslova několik dní před jejich zahájením a na veřejných prostranstvích byly již brzy vylepovány plakáty s dvojjazyčným titulkem Mým národům....

Obr. č.5 : Členové Včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou červen 1914

Spolková kronika se v tomto dramatickém období odmlčuje a přináší zápis až z valné hromady konané 6.1.1915³⁹ Ze zápisu vyplývá, že na schůzi se dostavilo jen malé množství členů. Revizoři účtů nebyli přítomni vůbec. Závěr zápisu z této valné hromady přináší přeci jen nepatrnou, zato výmluvnou informaci o tehdejší situaci. Jednatel V. Straka zaznamenal návrh pana místopředsedy F. Mazánka : „ ... *K návrhu p. F. Mazánka, poněvadž mnoho členů mešká za svou povinností na bojišti, upuštěno od voleb a aklamací zvolení dosavadní činovníci* „⁴⁰

V zápisu z této valné hromady se naposledy setkáváme s rukopisem jednatele Václava Straky. Další zápis je datován do roku 1917 a je sepsán úhledným, ženským písmem jednatelovy ženy, paní Emilie Strakové. Chmurné čtení z předchozího roku pokračuje. Většina členů je stále nepřítomna z důvodu probíhající světové války. Poprvé se v zápisu dočteme o členech, kteří opustili včelaření navždy. Mezi nimi je jmenován také náš jednatel Václav Straka⁴¹. Jednatelská funkce byla svěřena paní Emilii Strakové, vdově po jednateři. Paní Emilie byla členkou našeho spolku a po většinu svého členství vykonávala ve spolku funkci kontrolorky medu. Přijetí jednatelství bylo v její těžké životní situaci obdivuhodné.

Z fotografií je patrné, že Strakovi měli hodně malých dětí a situace paní Emilie nebyla v době probíhající války jednoduchá. Převzala přesto veškerou jednatelskou agendu a navíc byla nucena spravovat i spolkovou pokladnu z důvodu povolání pana pokladníka do aktivní vojenské služby.

Obr. č.6 : Manželé Strakovi z Nové Vsi n.P. s dětmi při cestě na chovnou stanici.
Václav Straka, učitel v Nové Vsi n.P. byl jednatelem v letech 1909-1917
Emilie Straková zastávala jednatelskou funkci v letech 1917-1919

³⁹ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 95 Zápis z valné hromady dne 06.01.1915

⁴⁰ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 97 Zápis z valné hromady dne 06.01.1915

⁴¹ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 101 Zápis z valné hromady dne 4.2.1917 citace : „...úmrtím ubyli našemu spolku 4 členové, a to p. Josef Crha tyfem v zajetí v Niši, p. A. Mikule a p. V. Mizera padli a jednatel p. V. Straka zemřel následkem nervové choroby zánětem ledvin ...“

I přes problémy v zásobování obyvatelstva potravinami, systém přidělu řepného cukru včelařům stále fungoval. Naše paní jednatelka zajišťovala v roce 1916 celkem 1 700 kg cukru ve třech přidělech. Díky pečlivému zápisu známe také cenu cukru v roce 1916. První dva přiděly byly pořízeny za cenu 71 haléřů za 1 kg cukru, druhý přiděl podražil na 85,- hal./kg.

Schůze se v důsledku mimořádných poměrů nekonaly žádné. Spolkový výbor byl až na výše uvedené změny ponechán ve starém složení. Přijaté usnesení o zaslání vzpomínky členům – vojnům⁴² svědčí o tom, že spolek nezapomínal na své členy bojující na frontách 1. světové války.

Ani rok 1917 nepřinesl nic dobrého do neutěšené a těžké válečné doby. Problémy se zásobováním se už projevíly ve zpožděných přidělech cukru pro krmení včel. Příděl byl navíc snížen o 600 kg. Cena cukru rovněž stoupla na 1,20 K/kg. Ti, kdo chtěli přikrmit včely cukrem, se včasného dodání nedočkali. Cukr byl doručen až koncem října. Doprava cukru byla zajišťována po železnici. V roce 1917 byl cukr nedostatkovým zbožím a nedostávalo se ho ani na přidělové poukázky – tzv. lístky. Cukr pro včelaře nebyl tentokrát denaturován, což přispělo k jeho atraktivitě. Výsledkem kombinace těchto faktorů byla doručená zásilka cukru v poškozených obalech a částečně rozkradená. Jednatelka se snažila zásilku reklamovat, ale nedomohla se žádné náhrady. Peníze byly zaslány předem a naši včelaři se museli smířit s tím, co obdrželi.

Poslední rok 1. světové války byl poznamenán úplným chaosem v zásobování, spojeným s trvalým nedostatkem jakýchkoliv základních potravin. Naše paní jednatelka přihlásila pro odběr cukru 583 včelstev a obdržela příslib na 1 400 kg cukru. V roce 1918 vstoupila nově v platnost povinnost odvodu 1 kg medu z každého přihlášeného včelstva. Včelaři neměli tehdy takové výnosy jako dnes, vzhledem k nedostatku cukru na přikrmování, byli nuceni ponechat včelstvu větší část medných zásob, takže 1 kg medu na včelstvo mohl být z tohoto hlediska problém. Cukr samozřejmě přišel pozdě, podobně jako v minulém roce. Tehdy trpěli hladem lidé stejně jako včelstva, zoufalí včelaři proto všechen med určený k povinnému odvodu vrátili zmírajícím včelstvům.

Paní jednatelka se ocitla v nezáviděníhodné situaci. Frustrovaným členům spolku musela vysvětlovat, že je cukr opožděný a je ho méně než v loňském roce. ZUSV zase odpovídala na urgence neplnění povinné dodávky medu od lomnického spolku. Za odvod medu byl státním úřadům odpovědný ZÚSV. Aby ZÚSV vyřešil problém s nedostatečným množstvím vybraného medu pro odvod státu, vzal si úvěr a chybějící med nakoupil. Svou povinnost tak splnil s tím, že od spolků med vymůže později. Koncem října roku 1918 ale došlo k vyhlášení samostatného československého státu. Nařízení povinného odvodu medu bylo zrušeno, ale úvěr za již odevzdaný med nikdo nezrušil a ZÚSV musel úvěr splatit i s úroky. Nakonec se ZÚSV obrátil na své krajské spolky, aby jej zachránily před finančními problémy mimořádnou platbou 4,- K/kg odebraného cukru.

Zásobovací krize se také projevila vandalstvím na včelnicích. Pan Jína ze Stružince přišel o svá včelstva ve Stružinci. Zloději je při krádeži plástů s medem doslova zničili i s úly. Bohužel náhrada z povinně placeného pojištění byla minimální.

V roce 1919 se naše paní jednatelka odstěhovala do Kopidlna a svou funkci předala nově zvolenému jednatele panu Josefu Hanzlíkovi, kooperátorovi⁴³ v Nové Vsi nad Popelkou.

Pro obnovu včelstev členů spolku, navrhl nový jednatel zakoupit na náklady spolku ušlechtilou matku i s oddělkem, tento oddělek umístit u člena, který by se o chovné včelstvo staral a zdarma by přenechával členům spolku chovný materiál. Z tohoto návrhu můžeme

⁴² Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 102 Zápis z valné hromady dne 4.2.1917 citace : „...Naposledy usneseno k návrhu pana místopředsedy zaslání vzpomínku členům-vojnům do pole ...“

⁴³ <http://leccos.com/index.php/clanky/kooperator>, 30.5.2012 : Kooperátor – v římskokatolické církvi kněz, spolupracovník faráře při duchovní péči o farnost; farní vikář, označovaný populárně též jako kaplan.

usuzovat, že dlouhá nepřítomnost mnohých včelařů z důvodu plnění vojenských povinností spolu se zásobovací krizí na sklonku války způsobily značné škody na včelstvech, která bylo třeba obnovit.

Zmíněná chovná matka s oddělkem byla následně objednána a doručena. Pan Josef Hanzlík ji popisuje jako černou matku. Jednalo se tedy o druh tehdy populární a velmi rozšířené české černé včely. Byla dodána i s oddělkem za 30,- K. Oddělek byl ponechán u jednatele⁴⁴.

Rok 1920 nepřinesl ještě klid a normální režim do narušeného zásobování. Agendu přidělu cukru měl opět na starosti jednatel spolku. Cena cukru se v roce 1920 vyšplhala na 5,56 Kč/kg⁴⁵. Jednatelovi bylo uloženo, aby vypracoval provolání ke krajinským spolkům za účelem hromadného podávání petic k ZÚSV. Petice měly přimět členy vrcholného vedení ústředního spolku, aby intervenovali u vlády za výhodnější ceny cukru pro včelaře. Sám jednatel se nakonec účastnil valné hromady ZÚSV, konané dne 5.4.1920 v Praze. Podstatným výsledkem tohoto jednání ale nebyly daňové úlevy na krmný cukr, nýbrž navýšené členské příspěvky.

Obr. č.7 : Josef Hanzlík, kooperátor v Nové Vsi n.P., jednatel v letech 1919 – 1921

V srpnu roku 1920 byl včelařům přislíben příděl 2,5 kg cukru na včelstvo za cenu 8,60 Kč/kg. Následně spolek obdržel další příděl 1 600 kg. Cena tohoto cukru byla opět vyšší a to již 10,63 K/kg. Problémy se zajištěním krmného cukru kazily včelařům radost z nového politického uspořádání v Československé republice. Na adresu správních institucí zajišťujících zásobování cukrem v naší samostatné republice najdeme v knize protokolů kritickou poznámku z pera našeho pana jednatele :

*„... vláda republiky Československé, neprojeví-li v budoucnu více porozumění pro včelařství, stane se jeho brzdou ...“*⁴⁶

Na valné hromadě konané v lednu roku 1921 je opět kritizována stávající praxe přerozdělování cukru, která nebrala ohledy na potřeby včelařů. Konkrétní pravomoci

⁴⁴ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 112 Zápis z valné hromady dne 11. 01. 1920 citace : „...Matka nachází se u jednatele a každý člen má právo žádati o plod k pěstování černých matek. Kdo si bude přát matečník, nebo matku už oplozenou, hradí pouze výlohy pěstění ...“

⁴⁵ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 113 Zápis z valné hromady dne 11. 01. 1920

⁴⁶ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 116 Zápis z výborové schůze dne 01. 12. 1920

v rozdělování krmného cukru měla tehdy Československá komise cukerní. Vrcholní představitelé ZUSV se s jejími výkonnými představiteli marně pokoušeli vyjednávat. Jednání probíhala také se zástupci ministerstva financí a zemědělství. To nakonec vedlo k příslibu navýšení přidělů na 5 kg cukru na včelstvo. Tento přiděl se bohužel nedařilo naplnit. Příčina neplnění přidělů a zpožděných dodávek byla sváděna na malé množství cukru, které měla komise k dispozici. Z vysoké poptávky po cukru odvozovaly zodpovědné instituce také jeho úředně stanovenou cenu a neuspokojenou poptávkou byly vysvětlovány i další nárůsty cen.

To samo o sobě včelaře netěšilo, ale k rozhořčeným reakcím je dováděly aféry, které se tehdy provalily. Cukr byl zřejmě prodáván osobám, které na přiděly neměly nárok, ale dokázaly nařízení obejít. A vůbec se nejednalo o malá množství. Jednatel zmiňuje aféry podnikatelů Reicha v Buchlovicích a Haase ve Valašských Kloboukách, kteří získali velké množství cukru k výrobě lihovin (v případě podnikatele Reicha se jednalo o 6,5 vagonu cukru)⁴⁷. K dokreslení tehdejší atmosféry uvedu citaci rozhořčeného výroku našeho jednatele: „... dokud jsme byli podělováni nepřátelskou Vídní, byli jsme spokojeni i s cenami i s množstvím přidělu. Dostávali jsme cukr vždy se slevou státní daně, a proto byl vždy lacinější než cukr spotřební. Uznávána tím důležitost včelařství a podporováno státem toto důležité odvětví polního hospodářství značnou měrou. Od té doby co jsme doma, kde si své hospodářství máme zvelebiti a zlepšiti, vynášla jakási chytrá hlava, že včelaři z toho nouzového cukru vyrábějí med a proto nás zařadili mezi průmyslníky a poskytuje se nám cukr v ceně průmyslové a k tomu ještě pozdě a mnohde se značnou ztrátou na váze ...“ Závěr ať si laskavý čtenář udělá sám

Tímto smutným zápisem končí naše nejstarší kniha protokolů. Symbolicky končí také průkopnické období budování základů našeho spolku. V roce 1920 je spolek již zavedený a jeho činnost pravidelná a trvalá. Ve spolku je dostatek schopných členů a pevné vedení. Otočíme-li poslední list této knihy protokolů, najdeme na zadní předsádce tužkou napsanou poznámku datovanou jen letopočtem 1958 :

„...Tuto knihu přinesl z pudy domku pana Horáka na Karlově Vedral Vladimír. Tím byla zachována slavná historie včelařů v Lomnici nad Popelkou, neboť druhý den pan Horák⁴⁸ zemřel...“

Obr. č.8 : Josef Řehořek, řídící učitel z Nové Vsi n. P., předseda vletech 1912-1922

⁴⁷ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1909 – str. 117 Zápis z valné hromady dne 02. 01. 1921

⁴⁸ Pan Petr Horák se narodil 10. 2. 1872. Bydlel v Lomnici nad Popelkou na Karlově, pracoval jako tovární mistr, ve spolku vykonával funkci pokladníka od roku 1909 nepřetržitě až do roku 1956. Pan Horák byl také zástupcem jednatele (později důvěrníkem) pro Lomnici n. P. Protokol z valné hromady v roce 1919 uvádí jeho adresu jako Lomnice č. 238. Pan Petr Horák byl ve spolku velmi vážen a jím vedené účetnictví bylo vždy ve vzorném pořádku. 2. 5. 1958 uctili členové spolku památku pana Horáka minutou ticha na členské schůzi.

Od roku 1921 do roku 1948

Motto : „ ... *My ostatní však zůstaneme věrnými členy spolku včelařského pro lásku k tak pilnému tvorů – včelce a pro rozkvět včelařství v naší republice.* “

Josef Řehořek, předseda, - zápis z valné hromady spolku konané dne 29.1.1922 . Výše uvedená citace je reakcí pana předsedy na vystoupení 47 členů ze spolku z důvodu nevýhodné ceny cukru.

V roce 1921 byl jednatel spolku Josef Hanzlík přeložen jako administrátor do Bělé u Přelouče. Zastupujícím jednatelem do příští valné hromady byl schválen František Hásek, učitel z Nové Vsi n. Pop.⁴⁹

V roce 1921 došlo ke ztrátě výhody levnějšího cukru pro členy spolku. Cena cukru je tržní a záleží jen na tom, jaké obchodní podmínky si spolek vyjedná. Tato skutečnost vedla k velkému jednorázovému odlivu některých členů spolku. Pan předseda Řehořek uvádí na výroční schůzi v roce 1922 následující počty zbylých členů dle obcí.⁵⁰

Lomnice nad Popelkou	15
Nová ves nad Popelkou	8
Libštát	7
Stružinec	5
Košťálov	5
Tuhaň	4
Skuhrov	2
Bělá	2
Svojek	2
Čikvásky	2
Pohoř	2
Chlum	1
Rváčov	1
Kyje	1
Rudolfovice	1
Libuň	1
Bystrá	1
Bítouchov	1
Ústí u Staré Paky	2
Celkem členů	63

Obr. č. 9: Petr Horák, tovární mistr z Lomnice n.P., pokladník v letech 1909-1956

Na této valné hromadě se předsednictví ve spolku ujal František Mazánek. S funkcí předsedy byl také obměněn výbor. Tato schůze symbolicky, návratem otce zakladatele do čela spolku, uzavřela důležitou etapu spolkového období, trvající od roku 1909.

Nové vedení a výbor mají za úkol důstojně reprezentovat spolek na Živnostensko-hospodářské výstavě, která se měla konat v červnu a v červenci roku 1922. Nakonec byla výstava zrušena. Pravděpodobně z důvodu příprav na výstavu byl začátkem roku 1922 pověřen Josef Stříbrný, truhlář z Bělé a zároveň člen spolkového výboru, zarámováním a zasklením čtyř tabel s fotografiemi včelařů, pořízenými před vypuknutím 1. světové války. Tuto práci provedl s mistrovským fortem a rámy s tably jsou ozdobou naší klubovny dodnes.

⁴⁹ Pan František Hásek byl později řídícím učitelem v Nové Vsi. Zachoval se nám jeho dopis z roku 1935, ve kterém děkuje našemu spolku za med v kelímcích, předaný škole jako vánoční nadílka žactvu, med byl rozdán 60 žákům.

⁵⁰ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1921 – Zápis z valné hromady dne 29.1.1922

V roce 1926 požádali libštátští členové o uvolnění z našeho spolku z důvodu založení spolku vlastního⁵¹. Mluvčím libštátských včelařů byl Josef Skála. Požadavek na uvolnění členů byl vznesen na prosincové valné hromadě spolku roku 1926. Libštátští vyjádřili přání ponechat si jeden spolkový lis na mezistěny a později ještě vznesli požadavek na tablo s fotografiemi členů z Libštátu⁵². Valná hromada jim vyhověla. Po té libštátští členové opustili jednání valné hromady. Lis na mezistěny byl do Libštátu vydán, pro tablo si ale již nikdo nepřišel a tak zůstalo v našem majetku dodnes.

Obr. č. 10: Josef Nosek, dílovedoucí z Lomnice n.P. předseda v letech 1926-1931

Na zmíněné valné hromadě došlo také ke změně na postu předsedy. Pro vysoké stáří se funkce předsedy vzdal zakládající člen spolku a doyen včelařů na Lomnicku pan František Mazánek. Předsedou byl zvolen pan Josef Nosek, místopředsedou pan Václav Šulc, jednatelem pan Havel Havel a pokladníkem potvrzen pan Petr Horák.

Od konce roku 1929 je v zápisech neúčast předsedy spolku omlouvána nemocí. Na listopadové valné hromadě roku 1931 uctili členové spolku památku zemřelého předsedy Josefa Noska.

Novým předsedou spolku se stal Václav Šulc, truhlář z Nové Vsi nad Popelkou, místopředsedou Josef Stříbrný, jednatelem pan Havel Havel a pokladníkem byl znovu zvolen pan Petr Horák.

V roce 1933 bylo na jednání valné hromady usneseno podniknout kroky k výběru prodejce spolkem kontrolovaného medu. Výběrem vhodné prodejny, do které by spolek dodával kontrolovaný med ve sklenicích, označený kontrolní páskou, byl pověřen člen výboru Jan Lomnický.

17.12. 1933 po uskutečněné valné hromadě byly na zasedání výboru rozděleny funkce ve vedení spolku následovně :

Předsedou Václav Šulc, místopředsedou Havel Havel, jednatelem Rudolf Brož, pokladníkem Petr Horák.

V následujících schůzích se obměněné vedení spolku snaží řešit problematiku odbytu medu. Jednají dále o zřízení prodejního místa pro kontrolovaný med se spolkovou páskou a zabývají se hromadným poptáním sklenic na med.

Jednatel Rudolf Brož poznamenává, že sklenice nabízené medokomisí vyjdou draho a navrhuje poptat firmu Švarc z Kolče a sklárnu Růchel na dodávku sklenic ½ kg a 1 kg. Při předpokládané úspoře 40 – 50 haléřů na sklenici, poznamenává jednatel Brož, že cena 1 kg sklenice kontrolovaného medu, nabízeného v některém lomnickém obchodě, by byla 19,50 Kč.

Prodejcem, spolkem garantovaného medu, byl nakonec vybrán pan Mařan, obchodník v Lomnici nad Popelkou.

⁵¹ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1921 – Zápis z valné hromady dne 12.12.1926

⁵² Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1921 – Zápis z valné hromady dne 11.12.1927

Kalkulovaná cena prodeje byla následující :

Med dodaný členem 1 kg	15,00 Kč
Sklenice s vignetou a páskem od spolku	2,40 Kč
Marže pro obchodníka z každé 1 kg sklenice	2,00 Kč
Přebytek pro spolek	0,10 Kč

Dále se na jednání zabývali členové reklamou na spolkový med. Schůze uložila panu Zajícovi zajistit promítání diapozitivů s reklamou na spolkem kontrolovaný med v lomnických biografech.

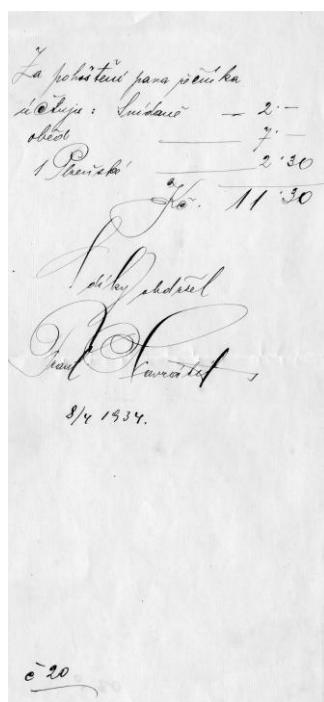
Členové, kteří do obchodu pana Mařana chtěli dodávat med, měli přiděleno registrační číslo, vytištěné rovněž na vignetě. Tím byl dán přehled o množství i kvalitě dodaného medu. Zároveň si každý ručil za svůj med. Prodaný med se proplácel jednou za měsíc, byl-li prodán, a to v pořadí jak jej jednotliví včelaři panu Mařanovi dodávali.

V této době zakoupil ústřední včelařský spolek v Křemencově ulici v Praze spolkový dům, který je sídlem našeho svazu dodnes. K jeho návštěvě a prohlídce opravňovala členy tehdejších včelařských spolků členská legitimace. Náš spolek se proto rozhodl k jejímu vydání.

Na stejné schůzi byl ustanoven chovatelský odbor spolku v čele s předsedou Václavem Šulcem s titulem správce odboru. Předseda zároveň poskytnul svůj včelín a 1 včelstvo ke konání kurzu chovu ušlechtilých matek.⁵³

Vedení spolku se též rozhodlo pořídit nový spolkový medomet a uplatnit na něj vypsanou subvenci. Ve výběrovém řízení zvítězila firma Švarc z Kolče nad firmou Brandýsek. Vybrán byl medomet pro 4 rámy 42x31 cm za 388,- Kč. Subvence na pořízení medometu činila 150,- Kč. Subvenci přidělovala Zemědělská rada pro Čechy se sídlem v Praze. Dále bylo objednáno 60 ks odznaků s motivem včely. Jeden odznak vyšel na 1,- Kč.

8.4. 1934 se uskutečnila přednáška řídícího učitele ve výslužbě z Rožďalovic, Václava Větvičky, na téma 1. Zprávy organizační, 2. Popis včely dle obrazů Sachersenových, t.j. vývoj včely, matky, trubce, dělnice 3. jarní práce na včelíně⁵⁴.

Obr. č. 11: krasopisná účtenka od pana Navrátila

Obr. č. 12: Foto bez údajů - asi 30. léta (někteří včelaři mají v klopě odznak s motivem včely)

Svou přednášku oživil pan Větvička také přednesem vlastní básně, která učarovala přítomným natolik, že později písemně žádali pana Větvičku, aby jim báseň zaslal.

⁵³ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1921 – Zápis z výborové schůze dne 07.01.1934

⁵⁴ Český Včelař, ročník 68, 1934, číslo 5, str. 231, rubrika Zprávy spolkové, Lomnice nad Popelkou

Z této přednášky se nám zachoval účetní lístek za pohoštění přednášjícího, vystavený panem Navrátillem, majitelem hostince. Z tohoto lístku víme, že pan Větvička obdržel na účet spolku snídani, oběd a vypil jedno plzeňské pivo.

24.6.1934 uctili naši včelaři na spolkové schůzi památku zemřelého Havla Havla, bývalého spolkového jednatele a místopředsedu. Minutu ticha věnovali také zesnulému učiteli včelářství Josefu Špringrovi z Hořic, který v roce 1928 v Lomnici přednášel.⁵⁵

Ve dnech 1. až 22.7.1934 uspořádal náš spolek výstavu v rámci Podkrkonošských výstavních trhů, které se konaly v Lomnici nad Popelkou. Výstava probíhala v budově lomnického zámku, tehdy zvané živnodům. Při té příležitosti zorganizovali lomničtí také slet župních delegátů. Výstavy a sletu se zúčastnilo mnoho přátel včelařů z okolních spolků. Hojnou účastí potěšili především včelaři z Českého Dubu. Dcery pana předsedy Šulce a učitelka kursů medového pečiva paní Machková z Ústí u Staré Paky zhotovily exponáty z perníku. Výstavku doprovázela tombola s těmito cenami z perníku : 1.a 2. cena chaloupka, 3. cena včelínek⁵⁶

Obr. č. 13: *Expozice lomnických včelařů na Podkrkonošských výstavních trzích 1934*

Obr. č. 14: *1. a 2. cena tomboly na Podkrkonošských výstavních trzích 1934*

⁵⁵ Český Včelař, ročník 63, 1929, číslo 5, str. 156 rubrika Zprávy spolkové, Lomnice nad Popelkou,

⁵⁶ Český Včelař, ročník 68, 1934, číslo 9, str. 355 rubrika Zprávy spolkové, Lomnice nad Popelkou

V roce 1935 začínají členové našeho spolku uvažovat o zakoupení nového spolkového pařáku na vosk.

V tomto roce ztrácí spolek svého zakladatele, zkušeného funkcionáře a vášnivého organizátora včelařského života na Lomnicku pana Františka Mazánka. V časopisu Český včelař najdeme otištěnu tuto zprávu :

„ Mazánek František, majitel zahradnického závodu na odpočinku, bývalý dlouholetý předseda Včelařského spolku pro Lomnici nad Popelkou a okolí, zemřel ve věku 89 let. “⁵⁷

Obr. č. 15: Josef Ptáček (vlevo) a František Mazánek společně u včelína v roce 1914

Na členské schůzi konané 7.4.1935 přednášel učitel včelařství Josef Rejha, povoláním řídící učitel v Dětenicích. Přednáška se týkala genetických zákonitostí chovu včel, značení matek a včelích nemocí. V přednášce se pan Rejha zmínil také o významných osobnostech světového včelařství.

Z tehdy aktuálních nemocí včel, se kterými naši předkové bojovali, zmiňuje noseμόzu. Podmínky umožňující rozvoj tohoto onemocnění vidí ve vlhku a chladu. Dále se v přednášce věnoval septikemii včel, jejím projevům a příčinám. Z osobností světového včelařství si vybral faráře Širacha (*Adam Bohachval Širach, 1724—1773, významný člen „lužické společnosti včelařské“, pastor v Budyšínku v Sasku*) objevitele moru včelího plodu, Františka Hruschku (1819—1888), vynálezce medometu a Dr. Jana Dzierzoně, vynálezce rozebíratelného díla. Jako správný vlastenec zdůraznil pan Rejha, že se jednalo původem o Slovany a germánský svět si přivlastnil jejich úspěchy neoprávněným uváděním jejich německé národnosti.

Po přednášce byla projednávána spolková agenda. Zde nacházíme důležitou informaci o zřízení vývěsní skříňky na budově hostince pana Navrátila ze strany Husova náměstí. Pro chystaný župní sjezd, žádají někteří členové spolku, aby byl naším delegátem přednesen požadavek na větší osev pícnin prospěšných včelám v našem podhorském regionu. Toho se mělo docílit úpravou celostátního hospodářského plánu. Z plodin je konkrétně zmiňována řepka olejka.

Jednatel Rudolf Brož na schůzi informuje také o došlé zásilce papírových kelímků na med, které měly sloužit jako obal pro med prodávaný ve škole. Při té příležitosti jednatel konstatuje, že prodej medu ve školách téměř ustal pro nové konkurenční zboží nabízené dětem v blízkosti škol. Jednalo se o prodej cukrovinek, které začaly vytlačovat med z pozice oblíbené dětské pochoutky. Dovolím si zde citovat pana jednatele : „ ...*bohužel odbyt nyní nadobro uvázl, obzvláště do škol, neb povstala nám nová konkurence s prodejem cukrovinek v blízkosti našich škol a tím odbyt medu právě v těchto kelímcích ztratil na přitažlivosti ...*“

⁵⁷ Český Včelař, ročník 69, 1935, číslo 4, str. 163 rubrika Zemřelí včelaři

Je zajímavé, že právě v této době se ostře vyhrtily vztahy včelařů a cukrářských firem v Lomnici nad Popelkou. Cukrářské firmy si stěžovaly na nálety včel při zpracování jejich výrobků v cukrářských dílnách, včelaři zase kritizovali nezasíťovaná okna cukrářských provozů. V našem archivu se zachoval dopis z ústředí, který našim včelařům poskytuje právní rady, jak dál postupovat v tomto sporu. Na jeho základě byl jednatel pověřen výborem k sepsání upozorňovacího dopisu cukrářským firmám Háek, Jína, Kubát a Vinklář. Dopis upozorňoval majitele zmíněných firem na jejich povinnost zabezpečit provozy proti vniknutí hmyzu.

Dne 14.4.1935 se v Železném Brodě konala župní schůze podkrkonošských organizací ZÚSV. O jejím průběhu podával zprávu jednatel Rudolf Brož, který se zúčastnil župní schůze jako delegát. V této souvislosti je pro nás zajímavá soudobá informace o ztrátách zazimovaných včelstev ve třicátých letech. Tehdy každoročně nepřežilo zimu 100 000 včelstev. Proto bylo tehdy ZÚSV přijato mnoho opatření k eliminaci těchto ztrát. Nejdůležitější aktivitou bylo informování o správném postupu při zazimování včelstev a zdůrazňování úlohy spolkových důvěrníků při šíření osvěty mezi včelaři. V doporučeních pro správné zazimování včelstev a ke zlepšení jejich zdravotního stavu je zmiňováno správné nakrmení kvalitním cukrem, obměna včelího díla v tříleté periodě – vždy každý rok jedna třetina, udržování čistoty a hygienických zásad na včelařově pracovišti. V souvislosti s velkými zimními úhyny včelstev byla propagační kampaň ZÚSV zaměřena na celkové zvýšení efektivity včelaření v naší republice. Tehdejší průměrný medný výnos na jedno včelstvo dosahoval 3,9 kg. Takový výnos ze včelaření je samozřejmě nerentabilní i v dnešních cenových poměrech. Podle tehdejších propočtů byly roční náklady na jedno včelstvo pokryty teprve výnosem 6 kg medu na včelstvo.

Tehdy velmi mladý Výzkumný ústav včelařský v Dole u Libčic, ve snaze podpořit správné zazimování včelstev, poskytoval spolkům službu hodnocení medu za účelem zjištění jeho vhodnosti k zazimování. Každý spolek mohl zdarma získat rozbor na 5 vzorků medu, zaslaných v ¼ kg sklenicích. Výzkumný ústav včelařský hodnotil také med z hlediska jeho spotřebních vlastností. Med byl bodován a vybaven atestem kvality, který mohl být použit při jeho prodeji.

Obr. č. 16: Výzkumný ústav v Dole, 30. léta

Na župní schůzi v Železném Brodě byly uvedeny také některé statistické údaje za naši Podkrkonošskou župu. Naši včelaři tak mohli porovnávat svoje výsledky s okolními spolky. Nejsilnější členskou základnu měl tehdy včelařský spolek v Turnově, naopak nejméně členů spolek ve Mšeně. Na největší spolkovou knihovnu mohli být hrdí ve spolku v Semčicích⁵⁸ Také našemu spolku patřilo jedno župní nej. Lomnický spolek byl nejaktivnějším v roce 1934 v počtu schůzí a uskutečněných přednášek.

Na jednoho včelaře v naší župě tehdy připadlo průměrně 6,1 včelstva a 38% členů byli rolníci.

V květnu roku 1935 uskutečnili naši včelaři vycházku na oplozovací stanici přítele Kobrleho na Pohoří. Pan Kobrle byl členem spolku včelařů v Libštátě. Na místě bylo účastníkům této poučné vycházky předvedeno přidání matky do oplodňáčku za pomoci

⁵⁸ Do Podkrkonošské župy patřilo v roce 1935 rozsáhlé území od Krkonoš až po Mladou Boleslav.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Semčice>, 12.7.2012 : Obec Semčice se nachází v okrese Mladá Boleslav, kraj Středočeský. Rozkládá se asi deset kilometrů jihovýchodně od Mladé Boleslavi. Ke dni 3. 7. 2006 zde žilo 544 obyvatel.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Mšeno>, 12.7.2012 : Město Mšeno se nachází v okrese Mělník ve Středočeském kraji. Leží na křižování silnic II/259 (Mladá Boleslav – Dubá) a II/273 (Mělník – Doksy) asi 15 km severovýchodně od Mělníka. Je označováno za vstupní bránu Kokořinska, při jehož jihovýchodním okraji leží. Ke dni 2. 10. 2006 zde žilo 1 529 obyvatel.

narkózy dusičnanem amonným. Přítel Kobrle choval švýcarský kmen matek Vigry a prodával jednu označenou matku za 30,- Kč.

V roce 1935 bylo k podzimnímu krmení přiděleno našemu spolku 4 500 kg cukru v ceně 4,-Kč/kg, přiděl činil 12 kg na včelstvo. Spolek měl v roce 1935 64 členů.

Poklidný ráz spolkového života zčeřila na počátku roku 1936 aféra spojená s hospodařením Medokomise při ZÚSV. Schodek hospodaření této organizace, vlastněné ZÚSV a včelařskými spolky s podílem, dosahoval před započtením nákladů na likvidaci 243.142,75 Kč. Na tehdejší dobu to byla opravdu velká suma peněz⁵⁹. Vinu na nepořádkách v hospodaření této organizace neslo vedení ZÚSV. I náš spolek měl v Medokomisi svůj podílový vklad. Rozhořčení včelaři naší Podkrkonošské župy požadovali odstoupení celého výboru ZÚSV, rozhodně je neuspokojila pouhá rezignace předsednictva ústředí.

V tomto roce se rovněž objevily první kritické ohlasy na nepraktické uspořádání naší župy. Vzdálenost z Podkrkonoší do Mladé Boleslavi byla pro mnohé členy příliš velká, a tak se začalo uvažovat o rozdělení této velké územní jednotky. Rozhodujícím parametrem pro velikost nově rozdělených žup bylo spojení vlakem mezi nejvzdálenějšími místy územní jednotky. K samotnému rozdělování došlo v roce 1936. Za středisko nové župy navrhovali naši včelaři některé z měst ležících na trati Stará paka, Železný Brod, Semily, nejlépe se jim zamlouvaly Semily.

Na mimořádné valné hromadě ZUSV v Praze, která se konala 19.4.1936 byl uznán úpadek Medokomise a jeho zavinění prokázáno předsednictvu ZÚSV. Nebyl však prokázán zlý nebo zistný úmysl členů předsednictva, a tak po nich nebylo vymáháno spoluručení za náhradu škod způsobených ZÚSV.

Na této valné hromadě došlo také k rozdělení naší II. Podkrkonošské župy na menší celky. Naše nová župa nesla jméno po oblíbeném a váženém učiteli včelařství z Hořic Josefu Špringerovi. Sídlem nové župy se stala Stará Paka. Do územní působnosti Špringerovy župy spadalo 35 spolků. Pořadové číslo župy bylo nyní 16. Prvním předsedou nové župy byl zvolen pan Brdička ze Dvora Králové nad Labem.

Důležitou součástí spolkového života byly praktické kurzy a přednášky přímo v terénu. Bylo jen nutné najít ochotného člena spolku, který k takové akci propůjčil své včelařské zázemí. Dne 12. června 1936 se na včelíně našeho předsedy Václava Šulce v Nové Vsi nad Popelkou uskutečnil kurz chovu matek za vedení významné osobnosti českého včelařství Václava Jakše⁶⁰,

Obr. č. 17: Václav Jakš

⁵⁹ http://p-numismatika.cz/dokumenty/ceny_v_zemedelstvi.pdf, 12.7.2012 : Brzobohatý Drahomír, Ceny a mzdy v zemědělství,

1 ha zemědělské půdy stál v roce 1937 12.500 až 15.000 Kč, 1 kráva v roce 1934 1.000 až 2.500 Kč

⁶⁰ http://www.n-vcelari.sk/sal/VCELY13.html#_Toc506124624, 12.07.2012

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI ČESKÉHO A SVĚTOVÉHO VČELAŘSTVÍ, citace : „...Byl to skromný, obětavý a pracovitý člověk. Václav Jakš, ve svém rodu tohoto jména v pořadí již třetí, podědil velkou náklonnost ke včelaření po svém otci a dědovi. Nastane-li v nějakém rodu tato vzácná konstelace, že se synové „potatí“ v několika generacích po sobě, obvykle to přináší velmi dobré výsledky, neboť tímto způsobem jsou daleko nejlépe zúročeny i ty zdánlivě nejbanálnější poznatky a zkušenosti. Je velká škoda, že s Václavem Jakšem byl v roce 1987 tento rodinný včelařský řetěz definitivně přetrnut.

Mnoho včelařů si vzpomene na zajímavé přednášky Václava Jakše, kterých absolvoval stovky. Přitom nikdy moc nehleděl na to, zda hovoří k nabitému sálu nebo zda mu už zbyli třeba jen dva zvědaví posluchači. Byl prostě zvyklý nic neodbyvat. Stejně tak neúnavně pomáhal včelařům při likvidaci moru plodu nebo jiné nákazy včel. Dokud mu to zdraví dovolilo, nikdy nelitoval námahy nabídnout svoji pomoc. S oblibou se věnoval včelařům-záčátečnickům.

vynikajícího včelmistra Výzkumného ústavu včelařského Dole u Libčic. Počasí sice bylo velmi deštivé, ale přítel Jakš tyto nepříjemné podmínky překonal, neboť svou přednáškou a zručností všechny nadchl.

Roku 1936 měl náš spolek 68 členů a 486 včelstev. V tomtéž roce objednal náš spolek medonosné rostliny, dřeviny a keře v následujícím množství:

Lískové oříšky	20 kusů
Akáty	50 kusů
Maliny velkoplodé	10 kusů
Javory	40 kusů
Dřezovce ⁶¹	25 kusů
Olše	40 kusů

Obr. č. 18: Účastníci kurzu chovu matek, který se konal u V.Šulce v Nové Vsi n. Pop. 12.června 1936

Na členské schůzi konané 20.06.1937 bylo přijato usnensení zavazující členy, aby neprodávali 1 kg medu pod 16,- Kč.

Na výborové schůzi konané 5.12.1937 byla povstáním uctěna památka zemřelého prezidenta osvoboditele T.G. Masaryka. Je to vůbec poprvé a také naposledy v dějinách spolku, kdy zápis reaguje na smrt politika. Při vzpomínce na pana prezidenta je zmíněna skutečnost, že měl včelín v Lánech a byl proto vlastně včelařem.

Hlasováním účastníků výše uvedené výborové schůze byl odsouhlasen návrh na vyznamenání pokladníka spolku Petra Horáka čestným řádovým odznakem ZÚSV.⁶² Návrh byl přijat spontánním potleskem.

Na konci roku 1937 měl spolek 70 členů a 438 včelstev. Cukru na přiděl bylo rozděleno 4 360 kg.

V souvislosti s rozdělováním cukru je zmíněna kontrola skutečného počtu včelstev, na která byl uplatňován přiděl daňově zvýhodněného cukru. Kontrolu prováděla Důchodová komise. Jeden člen našeho spolku z Nových Dvůrů musel zaplatit pokutu za nesoulad mezi skutečností a uváděným počtem včelstev.

Po problematických 20. letech, kdy stát neposkytoval téměř žádné výhody pro koupi cukru ke krmení včel, nastal v následující dekádě obrat k lepšímu. Tehdejší vedení ZÚSV se přesto zabývalo myšlenkou na zajištění stabilního zdroje cukru pro včelaře, který by byl lépe kontrolovatelný a předvídatelný, než státní politika daňových slev. Plánovalo se zakoupení vlastního cukrovaru. Tento připravovaný záměr přiměl odpovědné státní úředníky k jednání s vedením ZÚSV. V zájmu hospodářské politiky tehdy asi nebyl nárůst výroby cukru. Na výroční župní schůzi konané ve Staré Pace 12.12.1937, přednesl předseda naší župy přítel Brdička ze Dvora Králové n. Labem zprávu, ve které uvádí, že cukr bude pro spolky přidělen

Na sklonku svého života byl bohužel Václav Jakš nedobrovolně uvězněn chorobou „mezi čtyři stěny“, což mu působilo zvláště silné utrpení zejména během včelařské sezóny...

⁶¹ [www.vcelari-kromeriz.cz/wp-content/.../včelařské rostliny I.doc](http://www.vcelari-kromeriz.cz/wp-content/.../včelařské_rostliny_I.doc), 12. 07. 2012

Dřezovec trojtrnný – rarita, opadavý velmi dekorativní strom, na kmeni se vyskytují jednoduché trojdílné trny, kvete červen - červenec, žlutozelenými květy ve vzpřímených 5 cm dlouhých hroznech, plody – dlouhé hnědé lusky, vydrží na stromě až do jara. Snáší dobře suchá stanoviště. Zdroj nektaru i pylu.

⁶² Odznak s bronzovou medailí za zásluhy ve včelařství od ZUSV byl doručen 5. června 1938

za 3,40 – 3,50 Kč/kg, což bylo výrazně méně než v předešlých letech. Toto snížení ceny bylo dojednáno se zástupci vlády díky přijetí závazku ZÚSV, že upustí od záměru na výstavbu vlastního cukrovaru. Stát ale v rámci dohody upustil od úhrady rozborů vzorků medu ve výzkumném ústavu v Dole⁶³

Výzkumný ústav včelařský v Dole také ustoupil od záruky za pravost medu, kterou uváděl na páskách, přidělených žadateli o rozbor medu. Od 1.1.1938 byly vydávány nové přelepky, na kterých majitel ručil za pravost sám.

Zajímavá je informace o levných prodejkách medu ze Slovenska. V Praze se prý prodával 1 kg slovenského medu za 7,80 Kč. ZÚSV proto začal připravovat fond na centrální výkup medu na Slovensku, aby mohl lépe regulovat ceny v republice.

Náš spolek se na sklonku roku 1937 začíná potýkat s nedostatkem místa pro uložení spolkové agendy. Valná hromada našeho spolku konaná 19.12.1937 uložila vedení spolku, aby zakoupilo skříň na spolkové dokumenty. Skříň měla být umístěna v hostinci U Navrátilů. Zhotovením skříně byl pověřen předseda našeho spolku Václav Šulc, truhlář v Nové Vsi n. Pop. Nátěr skříně provedl pan Pěnička z Lomnice nad Popelkou. Tato skříň je dodnes dominantou interiéru naší klubovny a je i po 74 letech a mnoha stěhováních ve velmi dobrém stavu. Lak je stále původní.

Záměr výstavby vlastního cukrovaru, kterého se ZÚSV zřekl výměnou za větší daňové úlevy na krmeném cukru, byl stále živý. Vlastníkem cukrovaru mělo být dobrovolně založené družstvo, jehož členy se měly stát jednotlivé včelařské spolky. Podíly si ale mohli zakoupit i ostatní investoři. Náš spolek obdržel nabídku k zakoupení družstevního podílu. Podíl měl hodnotu 500,- Kč, zápisné činilo 20,- Kč. Družstvo pro výstavbu cukrovaru vydávalo časopis Včelař družstevník s ročním předplatným 8,-Kč. Náš spolek tento časopis odebíral. Cukrovar měl být vystavěn v Novém Městě nad Váhom. Lomnický včelařský spolek zakoupil jeden podíl v tomto družstvu. Ze zápisů se dozvídáme, že předseda kontrolní a revizní komise našeho spolku Pravoslav Kobrle rovněž zakoupil jeden podíl jako soukromá osoba.

V roce 1938 byl náš spolek požádán Městským úřadem v Lomnici nad Popelkou o příspěvek na výstavbu pomníku prezidentu T.G.Masarykovi. Pomník měl být postaven před budovou dnešní základní školy. Náš spolek přispěl částkou 20,- Kč.

V tomtéž roce se chystala obec Nová ves nad Popelkou vysadit alej na památku 20. výročí vzniku Československé republiky. Předseda Václav Šulc přijal úkol dojednat s obecním úřadem, aby k výsadbě byly použity medonosné dřeviny.

Květnová mobilizace roku 1938 se projevila v zápisu z výborové schůze konané 5.6.1938 konstatováním, že je nejisté, zda bude moci být svolána řádná členská schůze, vzhledem k tomu, že mnoho včelařů bylo povoláno do armády. Tento zápis je také posledním v tomto, pro naše dějiny tak dramatickém, roce.

Následné politické události nezůstaly bez vlivu na náš spolek. Výstavba družstevního cukrovaru se začala komplikovat již po vyhlášení autonomie Slovenska 6. října 1938. Projekt vybudování cukrovaru byl ale stále živý a všichni věřili v dobrý konec, navzdory všem politickým turbulencím.

Na konci smutného roku 1938 měl spolek 72 členů a 458 včelstev.

V roce 1939 byl zahájen výkup zbytků po vyvařování vosku. Výkup zajišťovala firma Biochema Brno a za 1 kg vyplácela 80,-haléřů.

Doba protektorátu přinesla zásahy státních úřadů do spolkového života- Schůze se konaly jen minimálně. Pokud byly schůze konány, musely být ohlášeny Okresnímu úřadu v Semilech a být jím povoleny.

⁶³ Protokoly včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou od roku 1921, Zápis z výroční valné hromady spolku ze dne 19.12.1937, bod č. 7

Tehdejší protektorátní politika ohrožovala existenci samotné podstaty spolku. Spolkový život a spolčování většího počtu lidí bylo pro tehdejší představitele protektorátní správy nežádoucí. Aby nebyl náš spolek zakázán, muselo jeho vedení předložit novou žádost o povolení spolkové činnosti a přiložit spolkové stanovy. Pod číslem jednacím 1460/40 ze dne 28.3.1940 byla činnost našeho spolku povolena.

V roce 1940 měl spolek 81 členů a 548 včelstev.

V roce 1942 byla svolána mimořádná valná hromada, která projednávala a schválila nové jednotné stanovy pro všechny včelařské spolky. Bylo tak narušeno autonomní postavení spolků z doby rakousko-uherského státu a byl učiněn krok k centralizovanému řízení spolků.

Na schůzích byly jednatelem čteny předepsané projevy, zaslané z ústředí. Výmluvný je název předtištěného referátu „O úkolech včelařství v rámci výrobní bitvy v zemědělství“. Schvalování přečtených materiálů se děje bez rozpravy.

Obr. č. 19: Josef Rachota (vpravo), strojník z Lomnice n. Pop., na svém včelíně v době 2. světové války

V prosinci roku 1942 byl ztížen úřední dohled nad činností spolku. Vedení musí provést okamžitou inventarizaci majetku a majetkový soupis zaslat na ministerstvo zemědělství a lesnictví. Okresnímu hejtmanství v Semilech musí vedení spolku zasílat měsíční hlášení o činnosti až do odvolání.

V roce 1942 těžce onemocněl pan Navrátil, majitel hostince, kde se náš spolek pravidelně scházel. Schůze se přesunuly do hotelu Praha.

Spolek také organizuje povinné odvody medu. V roce 1942 vybral a odvedl 104,5 kg medu. Časopis Český Včelař byl přejmenován na Českomoravský včelař.

Koncem roku 1942 měl spolek 72 členů a 530 včelstev.

Od roku 1943 se schůzí účastní také úřední osoba vyslaná okresním hejtmanstvím.

V roce 1943 vstoupil náš spolek třemi podíly v hodnotě 50,- Kč do Včelařského nákupního a prodejního družstva v Praze.

Od roku 1944 se schůze vrací zpět k Navrátilům.

Posledním zápisem z doby protektorátu je krátké shrnutí veterinárních opatření v případě prokázání roztočkové nákazy z 11. března 1945.

Od roku 1945 do roku 1975

Motto : „ ... *A tak s těmi dotazníky a různými úředními agendami chodíme od hospody k hospodě a strach nám tancuje po zádech, zda nebude zas pro vybírání náhradního volna zavřeno ...* “

Václav Peška, jenatel. Zápis z roku 1969.

První zápis v knize protokolů po osvobození Československa je z 6.1. 1946. V dubnu roku 1947 je zaznamenáno úmrtí našeho dlouholetého předsedy Václava Šulce. Spolek v něm ztratil odborníka na problematiku chovu matek a také oblíbeného předsedu.

Někteří členové spolku se odstěhovali do pohraničí, uvolněného odsuny německého obyvatelstva. Byl to jeden z důvodů poválečného snížení počtu členů naší organizace. Z 84 členů v roce 1946 zbylo v roce 1947 členů jen 70.

Peněžní prostředky spolku deponované na spořitelním účtu se staly tzv. vázanými vklady. Jednalo se o 7.010,- Kčs.

Novým předsedou spolku se stal Josef Rachota, dlouholetý člen výboru. Výše zmíněných 70 členů spolku se stará o 623 včelstev.

Z poválečných zápisů cítíme hektické období plné očekávaných společenských změn. Schůzí je stále málo a o pravidelnosti se nedá hovořit. I zápisy jsou stručné. Pravdou je, že ze starých časů nezůstal kámen na kameni a to ještě nepřišly ty hlavní politické veletoce.

Naše staré známé Zemské ústředí spolků včelařských - ZÚSV bylo v roce 1945 dáno pod tzv. národní správu. K pochopení tohoto kroku bychom asi museli znát více podrobností a soudobých faktů. Z nezasvěceného úhlu pohledu se zdá poněkud šílené, že naše mírumilovné spolkové ústředí bylo zařazeno mezi banky, doly a klíčový průmysl, nebo mezi podniky vlastněné Němci, zrádci a kolaboranty.

V roce 1947 byly změněny stanovy spolkového ústředí a s nimi také organizační struktura řízení místních (krajinských) včelařských spolků. V roce 1947 vznikají na místo žup okresní výbory. ZÚSV nahrazuje ústřední výbor. Volby do ústředního výboru již neprovádí zástupci jednotlivých spolků na ústředním sněmu, ale jen zástupci okresních výborů na volební konferenci.

Příchod roku 1948 byl ve znamení velkých společenských a politických změn. Z pohledu současníka je až neuvěřitelné jaký společenskopolitický obrat se u nás odehrál za pouhých 30 let od roku 1918 do roku 1948.

14. března 1948 se náš spolek přihlásil k rezoluci Místního akčního výboru národní fronty v Lomnici nad Popelkou a podpořil uskutečnění programu nové vlády Klementa Gottwalda. I náš spolkový výbor se ve víru událostí přejmenoval na akční výbor. To samo o sobě ještě nestačilo. Členové akčního výboru včelařského spolku v Lomnici nad Popelkou museli být doporučení a prověřeni městským akčním výborem a schválení Ústředním akčním výborem národní fronty v Praze. Tento akční spolkový výbor měl následující složení :

Josef Rachota, důchodce	předseda
Václav Jakubičko, strojní zámečnick	místopředseda
Rudolf Brož, rolník	jednatel
Stanislav Trejbal, strojní zámečnick	hospodář
Petr Horák, tovární mistr v.v.	pokladník
František Mikule, krejčí	revizor účtů

Národní správa bývalého ZÚSV navrhovala v roce 1948 zřídit při okresních národních výborech (ONV) funkci okresního včelmistra. K uvedenému záměru nikdy nedošlo.

V roce 1948 měl náš spolek 73 členů a 510 včelstev.

I v roce 1948 trvala povinnost žádat ONV v Semilech o povolení konání spolkové schůze.

V roce 1949 se název časopisu Českomoravský včelař mění na Včelař. Jeho distribuce a objednávání již není spojeno s ústředním výborem, ale je v kompetenci nakladatelství Brázda. Předplatné časopisu nesouvisí s členskými příspěvky, zájemci si časopis musí objednat sami.

Od roku 1943 byla nejnebezpečnější nemocí včel roztočiková nákaza⁶⁴. Rokem 1945 byla státní veterinární správou zahájena systematická činnost vedoucí k potlačení této nepříjemné nákazy. Včelaři museli povinně odevzdávat vzorky uhynulých včel v počtu 30 ks. Vzorky byly odebírány hned po prvním proletu včel. Zajištění zdárného průběhu akce bylo na jednateli a konkrétních úsekových důvěrnících. Jednatel musel hlavně přesvědčit všechny členy, aby se výsledků vyšetření včelstev neobávali. Ve výzvě k odběru vzorků, je jednatelem zdůrazněno, že nakažená včelstva nebudou vysířena, ale léčena novým přípravkem. Vyšetření vzorků prováděl Veterinární odbor při ONV Semily.

Mezi novinky nabízené včelařům se zařadil také Sojapyl k jarnímu krmení včel.

Za celý rok 1948 si nikdo ve spolku nepůjčil žádnou knihu ze včelařské knihovny, vedené přítelem Trejbalem. Na valné hromadě konané 6.3.1949 bylo zvažováno převedení celé spolkové knihovny do knihovny městské při MNV Lomnice nad Popelkou.

Spolek rovněž přijímá rozhodnutí zakoupit nový vařák na vosk od včelařského družstva z Prahy. Dodávka objednaného vařáku byla plněna podle pořadníku zájemců, který byl na tuto pomůcku veden u dodavatele. Aby čekání na vařák nebylo tak dlouhé, nabídl spolku své místo v pořadí přítel Šulc, který o dodávku ztratil zájem. Cena vařáku činila 2.000,- Kč.

Předsednictvo spolku bylo rozšířeno o funkci hospodáře, stal se jím Josef Bělonohý.

Z funkce knihovníka odstoupil Josef Trejbal, který tuto funkci vzorně vykonával od roku 1932.

Naše včelařská organizace byla roku 1949 zařazena do včelařského kraje Liberec⁶⁵ a byla nám nově stanovena povinná dodávka medu ve výši 493 kg na 448 včelstev. Odvod ze včelstva byl tedy 1,1 kg medu. Tento povinně odevzdaný med byl státním výkupem oceněn na 60,- Kčs/kg. Splnil-li včelař povinný odvod medu, byl mu přidělen cukr ve výši 100 % nárokovaného množství. Splnění dodávky medu opravňovalo také včelaře k volnému prodeji přebytků medu za tržní cenu. Obvodovou sběrnou povinných dodávek medu byla pro náš spolek výkupna medu v Křemencově ulici 8 v Praze.

Zápis ze schůze předsednictva spolku z 10.6.1949 uvádí, že přednostovi Státního výzkumného ústavu v Dole, Dr. Svobodovi, se podařilo vynalézt léčebný přípravek proti roztoči s obchodním názvem BEF. Tato novinka měla být dodávána na trh od roku 1950.

Za nového člena spolku byl přijat Vladimír Vedral z Lomnice nad Popelkou, pozdější dlouholetý předseda naší organizace.

27.11.1949 se v Liberci v hotelu Zlatý lev konala krajská včelařská konference. Za náš spolek se konference zúčastnil jednatel Rudolf Brož. Konference byla prvním větším

⁶⁴ Výsledek působení miniaturního roztoče *Acarapis Woodi* (roztočik včelí), který se množí ve vzdušnicích včely. Jím způsobené onemocnění se nazývá akarapidóza nebo též akarínóza. Dodnes není tento parazit, způsobující onemocnění včel vyhuben, jeho škodlivost byla zcela zastíněna v 80. letech minulého století daleko větším roztočem *Varroa jacobsoni*, způsobujícím onemocnění Varroáza

⁶⁵ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Včelařství>, 5.8.2012 : "... Poválečná obnova organizovaného včelaření byla v českých zemích poznamenána řevnivostí a nejednotou. Nástupem komunismu byla celá zbývající struktura zrušena. 4. dubna 1949 byly ustaveny nesvéprávné základní organizace řízené přes krajské orgány ústředím Zemědělské jednoty. Atmosféru té doby ilustruje oficiální názor orgánu státní moci z r. 1953: „...z důvodů státně-politických tak důležité národně hospodářské odvětví, kterým je včelařství, nemůže trvale zůstat v soukromých rukou.“ Tehdejší ředitel včelařského výzkumu prof. Jaroslav Svoboda vynaložil velké úsilí za využití konexí na ministerstvu, aby odvrátil hrozbu absurdního znárodnění včelstev..."

setkáním včelařů v poválečném období a mnohé informace, na ní projednávané, předznamenaly budoucnost včelařství v naší zemi. Ve svém referátu o průběhu konference uvádí Rudolf Brož mnoho zajímavých postřehů.

V Čechách na Moravě a ve Slezsku bylo 90.000 organizovaných včelařů, na Slovensku 17.000. Včelaři, kteří se tehdy rozhodli pro družstevní způsob včelaření, byli zvýhodněni oproti ostatním. Tehdejší Okresní národní výbor v Semilech měl ve své působnosti nejvíce včelařských spolků v kraji a to 12, za ním byl ONV v Jilemnici s 9 spolky a ONV Liberec s 6 spolky. V Chlumci nad Cidlinou se začalo budovat ukázkové včelařské středisko⁶⁶ s vlastní laboratoří a odbornou knihovnou. Na jeho zřízení byl navržen mimořádný příspěvek 3,- Kčs na jedno včelstvo od roku 1950. Dále měly být v Chlumci zřízeny dílny pro výrobu mezistěn, stáčírna, sklad medu a výrobní medoviny. V roce 1949 se v Chlumci nad Cidlinou rozběhla výroba levných, lisovaných úlů z kukuřičné slámy. Jeden takový levný úl stál 500,- Kčs. Tehdejší cena 1 kg mezistěn byla 150,- Kčs/kg, 1 litr přípravku BEF⁶⁷ stál 30,- Kčs. Vzhledem ke stále probíhající národní správě nad bývalým ZÚSV v Praze, byly na konferenci zmiňovány bývalé majetky a majetkové účasti bývalého včelařského ústředí. Uváděný soupis státem zabaveného majetku je z dnešního pohledu skutečně úctyhodný. V referátu z krajské konference jsou zmíněny následující nemovitosti a aktiva:

- dům v Praze v Křemencově ulici
- statek v Dlouhé Vsi u Broumova
- statek v Javorníku
- pole v Beskydech
- dům v Brně a v Opavě
- majetky v Ostravě a v Ústí nad Labem
- 10.000.000,- Kčs na vázaných vkladech

Ačkoliv byl tento majetek v rukou státu, povinný odkup medu si museli včelaři, respektive Včelařská jednota, zorganizovat sami na vlastní náklady. Na konferenci byli všichni členové včelařských spolků požádáni o půjčku 500,- Kčs na zajištění výkupu medu. Zde si dovoluji ocitovat noblesní vyjádření našeho pana jednatele : „ ... *k tomuto přítomní delegáti nezaujali všichni kladný postoj* “. Nedostatek finančních prostředků ve výkupu medu znamenal pozdní platby za odevzdaný med.

V roce 1949 byl cukr rozdělen na 666 spolkových včelstev, členů měl náš spolek 79. Dodávky medu byly splněny na 100 %. Cena medu v povinném výkupu byla 60,- Kčs/kg, ale cena medu na volném trhu se pohybovala v rozmezí 240 - 280,- Kčs/kg. Je zřejmé, že včelaři se s medem do povinného výkupu moc nehrnuli. Peníze z povinného výkupu byly splatné až po delší době. V zápisu z roku 1949 najdeme vyjádření jednatele o průběhu povinného výkupu za naši organizaci. Zmiňuje se o tom, že výkup trochu kulhal v obci Tuhani, ale nakonec nebylo potřeba zvláštního zásahu. Povinný odvod medu byl stanoven pro 448 včelstev, dodávka cukru byla ale požadována pro 666⁶⁸ včelstev.

1.1.1950 se konala poslední včelařská schůze v hostinci u Navrátilů. Spolková skříň byla přemístěna do kavárny hotelu Praha.

Dne 17.6.1951 se v Syřenově, na včelíně přítele Šulce, konal praktický kurz chovu včelích matek. Na ten samý den připadlo také slavnostní otevření nového sportovního stadionu v Lomnici nad Popelkou, pojmenovaného po arm. generálovi Ludvíku Svobodovi. Účast na kurzu byla proto velmi malá.

⁶⁶ 10. března 1951 náš spolek zorganizoval exkurzi do Včelařského střediska v Chlumci nad Cidlinou. K cestě bylo využito spojení vlakem a exkurze se zúčastnilo 33 členů.

⁶⁷ Z 1 litru přípravku BEF bylo možno přeléčit 3 včelstva

⁶⁸ Ve stanovení počtu včelstev pro přiděl cukru byl určitý prostor pro budoucí oddělky

Kromě povinných dodávek medu, měli členové našeho spolku také povinnost odvodu včelstev pro Československé státní statky (ČSS). V roce 1951 měl náš spolek odvést 15 včelstev pro ředitelství Státního statku Nový Bor, hospodářství Skalice. Úly nebo rojáčky s 5 mezistěnami k umístění včelstev měl dodat státní statek. Bohužel, nebo bohudík, státní statek nebyl schopen do určené lhůty 10.8.1951 úly dodat a naši včelaři odmítli po lhůtě včelstva vydat. Naše včely tedy zůstaly doma.

V roce 1951 byl založen včelařský spolek v Libuni, proto do něj odešli naši členové z Kněžnic.

Dne 10.2.1952 se dožil 80 let pokladník spolku Petr Horák. 3.5.1952 zemřel zakládající člen spolku, dlouholetý člen výboru a předseda našeho spolku Josef Rachota.

Obr. č. 20: Josef Rachota, strojník z Lomnice n. Pop, předseda v letech 1947-1952

V roce 1952 měl náš spolek 90 členů a 600 kmenových včelstev. Na jaře a v létě r 1952 se nemohly uskutečnit členské schůze z důvodu veterinárních nařízení souvisejících s likvidací epidemie slintavky a kulhavky.

V roce 1953 spolek nesvolával schůze v očekávání nařízené reorganizace. V roce 1953 se také nepovedlo splnit povinnou dodávku medu. Celý okres Semily se tehdy odvolal proti výši nařízeného povinného odvodu. Hlavním důvodem odvolání byl pozdní příděl cukru. Včelaři nečekali na jeho dodání a nakrmili včelstva medem. V roce 1953 proběhla také měnová reforma, která definitivně znehodnotila vklady a úspory obyvatelstva. Zároveň byl ale zrušen přidělový systém.

Negativní emoce, které reformu provázely, se jistě také promítly do ochoty plnit povinné dodávky. Výkupní cena medu pro povinný odkup se ustálila po měnové reformě na 18,-Kčs za 1 kg. Ve volném prodeji byla cena stanovena na 24,50 Kčs za 1 kg.

Cukr přidělovaný včelařům s výhodnější cenou⁶⁹ byl nově ohodnocen na 6,-Kčs/kg

Od 12.9. 1954 se spolkové schůze přesouvají do prostor hostince U Štenglů na Karlově.

V tento den proběhla volba nového spolkového vedení. Předsedou základní organizace (ZO) se stal Vladimír Vedral⁷⁰. Znovu obnovenou funkci knihovníka převzal přítel Sahánek. Novým jednatelem se stal Václav Peška.

Touto zprávou končí dlouhé období zápisů jednatele Rudolfa Brože⁷¹. V dalších letech naše zápisy jeho jméno již nezmiňují. Z pohledu čtenáře starých protokolů musím panu Brožovi vzdát hold za jeho velmi přehledné a dobře formulované zápisy. Jeho zprávy a referáty zapsané v protokolech byly vždy velmi podrobné, ale nezabíhaly do nepodstatných detailů.

⁶⁹ Cukr byl již k sehnání ve volném prodeji, ale včelaři mohli žádat o cukr se slevou na příděl podle počtu včelstev

⁷⁰ Vladimír Vedral byl předsedou naší organizace ve složitém období budování reálného socialismu. Ve funkci vydržel až do roku 1971. Byl velmi aktivní v navazování kontaktů ve včelařském světě, úspěšně navázal přátelské vztahy s předními osobnostmi našeho včelařství i se zahraničními včelaři. Zúčastnil se jako delegát kongresů Apimondie v Praze a v Rumunsku. Dopisoval si se včelaři ze SSSR, NDR a Maroka. V listopadu 1965 byl zvolen do UV ČSV jako zástupce východočeského kraje. Vladimír Vedral zachránil některé dokumenty a fotografie z počátků činnosti lomnického včelařského spolku. Byl také autorem básní s náměty ze života včel, včelařů a s náměty z přírody. Jeho básně často zněly na slavnostních nebo výročních schůzích. Vladimír Vedral zemřel v roce 1997 v nedožitých 76 letech.

⁷¹ Rudolf Brož zastával funkci jednatele nepřetržitě od 17. 12. 1933.

14.12.1955 byl na výborové schůzi podán návrh na jmenování Petra Horáka, dlouholetého pokladníka spolku čestným předsedou. Na výborové schůzi je konstatován neuspokojivý stav hotovosti ve spolkové pokladně. Z těchto důvodů je navrženo zvýšit spolkové příspěvky.

V roce 1956 přítel Petr Horák vážně onemocněl a spolková pokladna byla předána příteli Hajskému.

3.11.1956 se lomničtí včelaři zúčastnili výstavy pořádané Místní organizací svazu zahrádkářů v hotelu Praha. Začala se tak datovat spolupráce mezi našimi dvěma organizacemi.

V roce 1957 byla zakoupena pamětní kniha pro zaznamenání důležitých událostí ze života ZO.

Ve dnech 16. a 17. února 1957 navštívil na pozvání naší ZO Lomnici nad Popelkou přednosta Státního výzkumného ústavu včelařského v Dole u Libčic Prof. Jaroslav Svoboda. Prof. Svoboda byl ubytován u jednatele Václava Pešky. Z podrobného zápisu této události se dozvídáme, že Prof. Svoboda přijel do Lomnice oblíbeným rychlíkem Krakonoš. Vzácná návštěva spojená s přednáškou byla uskutečněna v rámci slavnostní schůze konané k 65. výročí založení našeho spolku. O detailech příjezdu a přivítání pana Svobody jsme zpraveni dokonale, o tématu přednášky se ze zápisu nic nedozvíme.

Významné výročí mělo být také oslaveno na společném plesu s lomnickými zahrádkáři.

Prof. Svobodovi se na návštěvě u nás líbilo, což potvrzuje jím zaslaný děkovný dopis. Korespondenční kontakt s naší organizací pokračoval i po té. Na jaře roku 1957 si naši včelaři s Prof. Svobodou vyměnili poznatky z jarního podněcování včel.

V prosinci 1958 došlo ke změně v objednávání a přerozdělování cukru. Každý včelař si jej již objedná sám ve spotřebním družstvu Jednota.

Naši včelaři 2. května 1958 na členské schůzi uctili minutou ticha památku dlouholetého člena a pokladníka spolku pana Petra Horáka.

22.9.1959 se v hostinci u Štenglů na Karlově konala schůze s přednáškou oblíbeného Václava Jakše. Přednášky se zúčastnily také děti ze včelařského kroužku. Děti schůzi obohatily připraveným kulturním pásmem včetně zpěvu včelařské písně. Schůze se zúčastnilo 86 posluchačů. Václav Jakš nám zanechal trvalou vzpomínku v podobě obsáhlého zápisu do naší pamětní knihy. Vystoupení dětí ohodnotil Václav Jakš těmito slovy : „... *Pečlivá příprava zahájení se sborem roztomilých dětí svými písničkami a básničkami pozvedlly náladu ve slavnostní zážitek bohatě navštívené schůze...*“

Vedoucím včelařského kroužku, který s dětmi pásmo nacvičil byl tehdejší zástupce ředitele lomnické základní školy Jan Bílek⁷²

10.5.1959 uspořádala naše ZO zájezd do Nasavrk na mistrovskou školu včelařskou.

V tomto roce se naše organizace umístila na 3. místě v celostátní soutěži ve vysazování stromů a keřů. Bohužel údaj o počtu vysazených sazenic se nám nedochoval. Cenou za toto krásné umístění byl nový medomet, který se zařadil do inventáře ZO.

Rok 1959 byl prvním, kdy se v tehdejší Československu oslavoval Mezinárodní den včelařů. Tato tradice byla zavedena na mezinárodním včelařském kongresu v Římě v roce 1958. Tento den připadl na 22.10.⁷³

V roce 1961 se naši včelaři pokoušeli navázat družbu se včelaři ze SSSR.

⁷² Jan Drahoňovský, Jana Šidlichovská, kolektiv pedagogů ZŠ: **80 let budovy základní školy v Lomnici nad Popelkou**, Město Lomnice nad Popelkou 2012 : str. 50, Vedení škol

Pozn. autora : Od roku 1964 do roku 1970 byl Jan Bílek ředitelem lomnické základní školy. Včelařský kroužek vedl až do roku 1973.

⁷³ Hledal jsem tento významný den na seznamu OSN, ale nebyl tam uveden, pravděpodobně se již neslaví

28.5. 1961 byla zorganizována návštěva včelínu státního polesí v Cidlině-Doubravici pro zájezd pardubických včelařů, kteří se obrátili na naši organizaci s prosbou o zajištění návštěvy včelařského zařízení při jejich výletu do Českého ráje. Naše ZO zajednala kromě návštěvy včelnice také prostory restaurace na Táboře, kde pardubičtí poobědvali a navázali s naší ZO družbu.

Roku 1961 zaznamenávají zápisy ze schůzí první problémy způsobené chemickým ošetřením zemědělských plodin. Ošetření zřejmě proběhlo neodborným způsobem a došlo k velkému úhynu včelstev. Zkušený včelař, hospodář ZO a legendární referent pro dodávky medu, přítel Bělonohý konstatoval, že po provedených postřicích ohnive má včely jako po vyrojení. Ačkoliv je Lomnice nad Popelkou položena v poměrně velké nadmořské výšce, je zde úspěšná tradice intenzivní rostlinné výroby. S likvidačními dopady chemického ošetření rostlin na včely létavky se členové naší ZO setkávají dodnes.

Obř. č. 21: Josef Bělonohý, hospodář ZO, při práci na svém včelíně

V srpnu roku 1961 byla navázána družba se sovětskými včelaři z města Nižnij Tagil⁷⁴ Článek o naší družbě prý vyšel ve Vesnických novinách.

2.11.1961 se referentem pastevního odboru stal přítel Vejnar, který je členem našeho spolku dodnes.

Naše organizace pod vedením předsedy Vladimíra Vedrala udržovala čilé kontakty s významnými osobnostmi a institucemi v oboru včelařství. V lednu 1962 byly na členské schůzi čteny pozdravy našemu spolku od Prof. Jaroslava Svobody⁷⁵, Václava Jakše, Josefa Josky⁷⁶ a od Ing. Geislera z pokusného včelína Kývalka u Brna.

⁷⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/Nižnij_Tagil, 5. 8. 2012 : Nižnij Tagil je město v Ruské Federaci, na Urale. Leží zhruba 20 km na východ od hranice mezi Evropou a Asií na řece Tagil. Administrativně spadá pod Sverdlovskou oblast. Podle sčítání obyvatelstva z roku 2002 zde žije 398 498 lidí. Město bylo založeno v roce 1722, v 19. století se stalo jedním z prvních center ruského průmyslu; vyráběla se zde ocel a výrobky ze železa. Roku 1833 zde byla vyrobena první ruská parní lokomotiva. Dnes se zde vyrábějí také železniční vagóny.

⁷⁵ Svoboda Jaroslav, 2. 5. 1900 - 7. 5. 1971, včelařský odborník, prof. Vysoké školy zemědělské v Praze, člen korespondent ČSAV (1962). Zabýval se biologií včel a mikrobiologií včelích společenstev. Objevil účinné látky proti roztočikovi včelínu a vyvinul přípravek BEF k léčení roztočikové nákazy.

⁷⁶ http://jivcela.web.cz/soubory/VCELY13.html#_Toc67928708, 12.07.2012

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI ČESKÉHO A SVĚTOVÉHO VČELAŘSTVÍ, citace : „ ... Velice se zasloužil o zřízení včelařské školy v Nasavrkách a v roce 1951 se stal jejím ředitelem, jímž byl až do roku 1967. Josef Joska měl podstatný podíl na tom, že se tato včelařská škola dostala na úroveň ostatních tradičních zemědělských vzdělávacích zařízení. Nejenže vypracoval osnovy a náplň výuky, ale postaral se také o vybavení školy vhodnými

Od roku 1962 se schůze naší ZO přesouvají z Karlova do hotelu Praha.

Jaro roku 1962 nebylo pro včely příznivé. První prolet byl zaznamenán až 16.4. za 11 dní po proletu přišlo velké ochlazení a včely nelétaly ještě ani 3.5.

27.5. 1962 konali naši včelaři slavnostní schůzi k 70. Výročí založení našeho spolku. K tomuto výročí zaslal vzpomínkový dopis bývalý dlouholetý jednatel Rudolf Brož. Své vzpomínky začal v roce 1921, bohužel jeho dopis čtený na schůzi předsedou Vedralem se nám nedochoval.

V roce 1962 měla organizace 71 členů a 472 včelstev.

Družba se včelaři z Nižního Tagilu se prohlubovala v roce 1963. Naše ZO prostřednictvím předsedy Vedrala požádala sovětské velvyslanectví o vyslání představitele tagilských včelařů Bondareva na mezinárodní včelařský kongres do Prahy⁷⁷ Diplomatičká aktivita naší ZO slavila úspěch a sovětská ambasáda žádosti vyhověla. Náš předseda se kongresu zúčastnil jako delegát a navázal zde mnoho kontaktů. Zahájil korespondenci s velkovčelařem z Maroka a se včelařem z NDR.

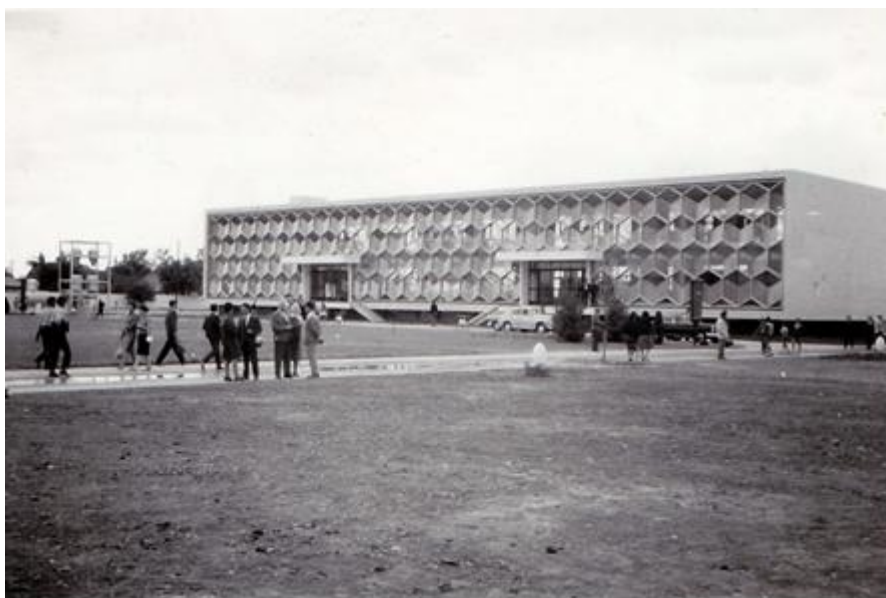
V březnu roku 1963 poctil naši ZO návštěvou a zápisem do pamětní knihy polský včelař Józef Krup ze Zhořelce. Naším včelařům popřál zdravé včely a hodně medu.

2.4.1963 si na členské schůzi ZO v hotelu Doležal účastníci postesklí nad absencí trvalého sídla a zázemí pro spolkovou činnost. Jednatel přítel Václav Peška zapsal : „...*Máme potíže s místem. Stále se stěhujeme z jednoho hotelu do druhého a schůzovat uprostřed lokálu u dvou stolů je potom těžké...*“

V roce 1964 rozprodalo JZD Rovensko svoje včelstva za 150,- Kčs/ks. Je to důsledek ústupu od budování velkokapacitních včelnic a včelínů v 50. letech.

Rok 1965 byl rokem deštivým⁷⁸. Náš spolek zaznamenal nadprůměrné množství rojů. V tomto roce postihla jih Slovenska ničivá povodeň. Členové našeho spolku uspořádali sbírku a vybrali při ní pro postižené povodní 150,-Kčs.

Předseda Vladimír Vedral se zúčastnil XX. kongresu APIMONDIA v Bukurešti.

Obr. č. 22: Snímek budovy speciálně vystavěné pro kongres Apimondia v Rumunsku, foto V. Vedral

pomůckami. Kromě toho bylo tehdy třeba vybudovat včelnic, dílny, internát a mnoho dalšího, bez čehož by odborná škola nemohla plnit svoje poslání...“

⁷⁷ Jednalo se o XIX. Kongres APIMONDIA v Praze, k příležitosti jeho konání byla vydána 20. 6. 1963 i poštovní známka

⁷⁸ V zápisu je pro příklad uveden stav u člena ZO přítele Mikule, zaznamenal u svých 5 včelstev 7 rojů

Obr. č. 23: Snímek včelařů z Nižního Tagilu, Leonid Bondarev, předseda organizace, druhý z leva

1.2.1966 zaslali včelaři z Nižního Tagilu fotografii svého výboru, kterou si na schůzi naši včelaři se zájmem prohlédli. Tato fotografie se dochovala do dnešních dnů.

V roce 1966 byl zaveden státní příspěvek na jedno včelstvo 25,-Kčs, odpadl ale cenově zvýhodněný příděl cukru. Státní maloobchodní cena cukru byla stanovena na 8,40 Kčs/kg.

Za člena spolku se přihlásil a byl přijat MVDr. Sucharda z Újezdce, který je členem našeho spolku dodnes.

Věčné včelařské téma – úlová otázka se znovu probíralo v roce 1968. O zkušenostech se včelařením v nástavkových úlech přednášel člen ÚV ČSV E.Lisý na schůzi naší ZO konané 21.1.1968. V našem spolku již tehdy nástavkově včelařil přítel Jaroslav Janda.

V roce 1968 měl náš spolek 72 členů a 523 včelstev. Spolek měl také patronát nad včelařským kroužkem při lomnické základní škole.

Opět se objevují potíže s místem pro konání členských schůzí. V případě shody nepříznivých podmínek se nedalo uchýlit nikam, kde by proběhla schůze. Restaurace v té době zákazníky příliš nevyhledávaly a cedule zavřeno se objevovala na vstupních dveřích dost často. Ani předchozí rezervace neznamenalala jistotu otevřené provozovny. Taková situace jednou nastala v roce 1968, kdy nezbylo nic jiného, než uskutečnit schůzi u kašny na Husově náměstí v Lomnici nad Popelkou.

Tuto situaci se vedení ZO pokoušelo řešit získáním trvalého pronájmu v některém z uzavřených obchodů v Lomnici nad Popelkou. Bohužel měsíční nájemné ve výši 50,- Kčs za m2 plochy bylo pro pokladnu ZO neúnosné. Příliš drahý se zdál vedení ZO i pronájem místnosti JKP Technolen za 10,- Kč/hod. Jednatel Václav Peška v roce 1969 ohodnotil situaci slovy, která jsou uvedena na začátku této kapitoly.

Naše kniha protokolů zaznamenává od roku 1959 ve skromných poznámkách činnost včelařského kroužku. Kroužek založil učitel a včelař F. Hajský. První úly byly postaveny z beden, které zakoupila naše ZO v roce 1953. Dalším vedoucím kroužku byl již zmíněný Jan Bílek. 3.9.1973 odešel Jan Bílek do důchodu. Na výroční členské schůzi konané 9.12.1973 byl za svou práci s mladými včelaři oceněn. Vedení kroužku po něm převzal Josef Vilimovský.

Kroužek měl z počátku dvě včelstva, nad kterými převzala patronát naše základní organizace. V roce 1963 se jednatel v knize protokolů zmiňuje o doplnění včelstev kroužku a o výměně matek. Členové naší ZO také vystavěli včelínek, který byl umístěn před budovou školy. Podle fotografií, které se nám dochovaly, je tento včelínek dodnes funkční a tvoří

zázemí pro čtyři spolková včelstva v našem areálu u Obory. Od letošního roku se v jeho přístřešku nacházejí také dva úly včelařského kroužku, který po mnoha letech vzkřísil a vede člen naší ZO přítel Zdeněk Mikule.

Na výroční schůzi konané 16.2.1968 byl místopředsedou ZO zvolen Josef Vilimovský, pozdější předseda a současný člen výboru naší ZO. Na stejné schůzi byl přítel Jaromír Vejnar zvolen zdravotním referentem.

V roce 1970 měla naše organizace 74 členů a 514 včelstev, v roce 1971 72 členů a 520 včelstev.

26.3.1972 byl na výroční schůzi zvolen předsedou naší ZO Josef Vilimovský. Jeho předchůdce Vladimír Vedral se před touto schůzí své funkce vzdal.

Koncem května 1972 navštívili náš spolek včelaři z Domažlic. Předseda Vilimovský pro ně zorganizoval program návštěvy, ubytování a naši včelaři s domažlickými družně pobesedovali.

29.6.1973 pořádala naše ZO konferenci u příležitosti 80 let trvání spolku včelařů v Lomnici nad Popelkou.

9.12.1973 byl zvolen jednatelem naší ZO přítel Prokop. Na této schůzi vznesl př. Jaroslav Janda připomínku k problémům s místem pro setkávání včelařů. Navrhoval důrazně připomenout MNV Lomnice nad Popelkou, že by mělo být v jeho zájmu zajistit včelařům vhodnou spolkovou místnost, aby nemuseli schůzovat po hospodách.

Naši včelaři často organizovali zájezdy a exkurze po celé naší vlasti. Mnohé z nich jsou zachyceny jen na fotografiích a v paměti žijících účastníků. Ze zápisů v protokolech víme jen o některých. Bohatší informace o zájezdech najdeme v pamětní knize. Od roku 1961 do roku 1974 se uskutečnily následující zájezdy :

8.5.	1961	Zbraslav exkurze u Jaroslava Pražáka
16.5.	1965	Konopiště a Pražský hrad
8.5.	1966	Náchod zámek, včelín na Bakově u Náchoda, ZOO Dvůr Králové, Lázně Bělohrad
8.5.	1967	Frýdlant v Č., Libverda, Hejnice, Liberec botanická zahrada
9.5.	1968	Žehušice, včelín Filipov u Čáslavi, zámek Kačina, Poděbrady
12.10.	1968	Olomouc, celostátní výstava zahrádkářů a včelařů
9.5.	1969	Lány, Křivoklát, Praha Ruzyň
30. -31.5.	1970	Rosice u Brna včelín, Knínice přehrada, Kyjov
5. – 6. 6.	1971	Domažlice
10. – 11.7.	1971	Kyjov
7. – 8.5.	1972	Beskydy a okolí
26.5.	1973	Velichovky, Ratibořice, Žíreč, Česká Skalice, Kuks
9.5. – 10.5.	1974	Vlčnov

Obr. č. 24 a 25: Naši včelaři na zájezdu

Obr. č. 26 a 27: Naši včelaři na zájezdu

V roce 1974 v souvislosti s chystanou přístavbou školní jídelny v Lomnici nad Popelkou se předseda J. Vilimovský snažil zabezpečit včelínek před případným poškozením stavbou. V této věci několikrát jednal s vedením školy.

Poslední zápis v knize protokolů je datován 12.11.1975.

Obr. č. 28 a 29: Včelín včelařského kroužku v parku před budovou ZDŠ v Lomnici nad Popelkou

Střípky z minulosti nedávné

Motto : „ ... Děti jsou láska a budoucnost lidí, včely jsou symbolem pracovitosti, příkladem pro lidi – my je známe a podle nich se řídíme. Spojte krásnou lásku k dětem a včelám, pracujte pro město, okolí a pro včelařství. Mám radost z toho spojení a přeji Vám upřímně, aby se Vám radostná práce dařila ve prospěch dětí a všeho toho v čem žijí a v čem budou žít a ve prospěch včel i včelařské organizace...“

Josef Joska, učitel, zakladatel, metodik a první ředitel včelařské školy v Nasavrkách, významná osobnost českého včelařství. Citace je z jeho vlastnoručního zápisu do naší pamětní knihy. Zápis je upomínkou na přednášku z 23.10.1960

Vzpomínky Josefa Vilimovského

Po roce 1958 bylo na každé vsi několik malovčelařů, kteří chovali včelstva pro potřebu svboji a svých přátel. V některých obcích byli včelaři s více včelstvy, ke kterým ostatní chodili pro rady, matičky, nebo žádat o pomoc při sbírání rojů a podobně. Včelařilo se nejvíce ve stojanech o 3 až 4 patrech míry kolem 22-25 cm, nebo ve slamácích a budečácích míry 39/24 a podobných úlech.

V 60 tých letech vedl včelařský kroužek pan řídící z lomnické školy. Sám byl včelař. Pro kroužek postavili včelaři svépomocí ve školních dílnách včelín, který umístili před školou. Zakoupili 3 úly univerzál a osadili je včelami. Ve včelařské soutěži pak vyhráli členové kroužku ještě jeden úl. Po odchodu pana ředitele do důchodu jsem se kroužku ujal já. Kroužek byl aktivní do roku 2003. Po roce 1987 neměl kroužek místnost, ve které by se mohl v zimě scházet. Proto byla navázána spolupráce s tehdejší domem pionýrů, kde potom probíhaly schůzky.

Obr. č. 30: Josef Vilimovský, předseda v letech 1972 až 2002

Výnosy medu z činnosti kroužku byly rozděleny mezi školní kuchyni, členy kroužku a část byla prodána. Za utržené peníze z prodeje medu byly zakoupeny včelařské potřeby.

Členové kroužku pravidelně jezdili na soutěže Zlatá včela, kde získávali přední místa. Do krajského kola soutěže se probjovali třikrát a obsadili v něm 3. a 7. místo.

Časem si někteří učitelé a rodiče začali stěžovat, že včely obtěžují děti. Někteří žáci chodili včely dráždit a to i v zimě.

Všechny nepříjemnosti završila bouřka v roce 1988, při které ulomená půlka lípy dopadla na včelín, rozbila

střechu, stěnu a převrátila úly. Včelstva byla zničena.

Po dohodě s truhláři v Technolenu byl včelín rozebrán a převezen k opravě. Pro opravený včelín nám MNV zapůjčil opuštěnou zahradu nad školou, kterou včelaři vyčistili a včelín tam přestěhovali. Toto řešení se bohužel ukázalo jen jako dočasné. Za tři roky již

městský úřad zahradu prodal a my jsme se museli opět stěhovat. Byl nám zapůjčen pozemek v areálu u obory.

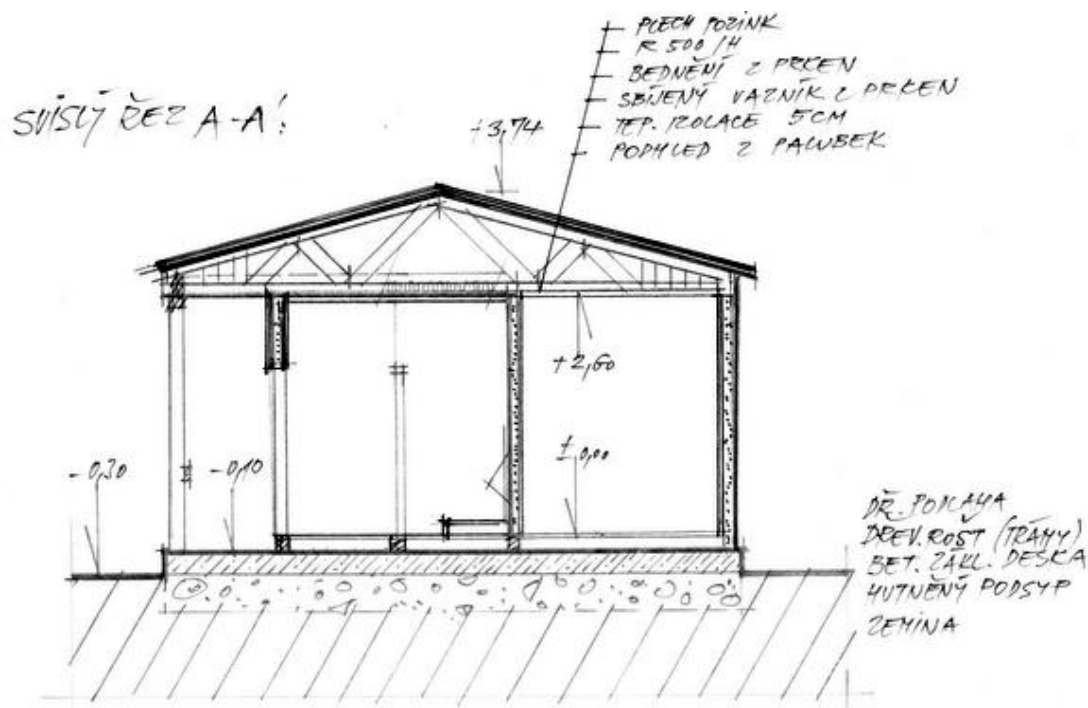
Dům dětí a mládeže nám zapůjčil stavební buňku, ve které jsme s dětmi měli schůzky blízko včelína. V areálu byly pořádány také oblíbené letní tábory pro mladé včelaře.

Někteří staří včelaři měli výhrady k nevhodnému chování členů kroužku. Tyto neshody mezi generacemi vyústily v odchod starších kluků, kteří si založili občanské sdružení a od včelařů se odstěhovali bez včelína a včel do Nové Vsi. Tím byly naše styky přerušeny.

Členové spolku se rozhodli postavit si svépomocí společenskou místnost, kde by mohli pořádat besedy a přednášky. Scházení se po hospodách, členům ani vedení, už dlouho nevyhovovalo.

V roce 1992 jsme využili příležitosti a zakoupili od Technolenu dvě vyřazené stavební buňky. Po jejich opravě a vybudování základů byly sestaveny společně s menší buňkou kroužku do jednoho stavebního objektu. Tak vznikla místnost 6 x 6 m s kuchyňkou.

V letech 1992 až 1996 jsme v lese nařezali dřevo na obklady, které nám s pomocí včelařů zhotovil př. Borůvka ve své dílně. Další dřevo jsme koupili v lese. Tesař př. Hejduk navrhl střechu, sepsal potřebné síly a délky trámů na vazbu. V Technolenu jsme provedli zbourání budovy u výkrmny prasat a získali jsme tak materiál na obití střechy.

Obr. č. 31: jeden z řezů stavebním objektem sociálního zařízení z dokumentace pro stavební povolení

Aby mohla být stavba legálně používána, museli jsme nechat nakreslit plány, sehnat stavební povolení, získat souhlasné stanovisko od životního prostředí, vodohospodářů, lesů, energetiky, hygieny, vodovodů, dráhy a dalších dotčených institucí. Po administrativní přípravě jsme mohli začít s pracemi. Zbudovali jsme vazbu, provedli přípojku elektřiny, odpady, obložili jsme palubkami venkovní stěny, přikryli střechu prkny, oplechovali ji a požádali firmu Vilimovský o provedení izolace střešního pláště. Položení lepenky YPA a její nátěr byl sponzorským darem, majitel firmy býval členem včelařského kroužku.

Obr. č. 32: (z leva do prava) přátelé Josef Hejduk, Jiří Soukup a Jaromír Vejnar na stavbě

V roce 1997 se včelaři dohodli, že v areálu vystaví samostatnou budovu pro sociální zařízení. Znovu jsme absolvovali kolečko se všemi potřebnými povoleními. Vzhledem k umístění objektu v blízkosti železniční tratě, jsme museli získat souhlasné stanovisko příslušného drážního úřadu, což se nakonec povedlo. Potřebný materiál jsme zakoupili od firmy Technolen, pocházel z tamního skladu, jehož bourání jsme se zúčastnili. Na základovou desku jsme zakoupili betonové panely, upravili jsme stěnové panely z Technolenu a smontovali celý objekt. Následovalo vybudování přípojek vody, elektřiny a odpadů. Problémy se stanoviskem hygieny k odvodu odpadní vody jsme vyřešili zakoupením a instalací čističky a souhlasem Povodí Labe s odvodem splaškových vod do potoka. Ohřev vody jsme vyřešili instalací průtokových ohříváčů.

Abychom mohli pořádat různé veřejné akce s občerstvením, zařídili jsme ještě potřebná živnostenská oprávnění pro maloobchodní nákup a prodej zboží a pro služby pohostinství.

Tabulka č.2 : Včelaři, kteří dle svých možností odpracovali na stavbě areálu desítky až stovky hodin

Bím Vlastimil	Koudelka Jaroslav
Borůvka Valdimír	Mikule Miroslav
Soukup Jiří	Brož Radek
Hejduk Josef	Coufal Pavel
Kraus Oldřich	Doskočil Stanislav
Vedral Vladimír	Hrehoriv Miroslav
Vejnar Jaromír	Kobrlé Miloš
Láska Karel	Mejsnar Ladislav
Kunt Miloslav	Rohlena Jiří
Vilimovský Josef	děti ze včelařského kroužku

Z básní Vladimíra Vedrala

Novému roku

Všichni tě vítáme ty Nový roku
na pozdrav tobě zvedáme číše
šťěstím nás provázej na každém kroku
pro včelky štědrý buď, z blankytné výše.

Zima ať krátká je, mírná a tichá
jaká už nebyla po mnoho let
a naše včeličky, ta naše pýcha
všechny si vesele vyletí na prolet.

I zlaté slunéčko stále ať svítí
jak lesy, aleje, zahrady zavoní
medem ať plné jest i luční kvítí
a naši včelaři – slzičky neroní.

Obr. č. 33: Včelín V. Vedrala zachycený rukou Ladislava Janošíka v roce 1964

Obr. č. 34: Vladimír Vedral, předseda v letech 1954 - 1972

Vánoční píseň

Hluboké ticho nad krajem leží
dávno spí včeličky svůj zimní sen
zas zvony hlaholí z vysokých věží
vítajíc vánoce a štědrý den.

V sváteční pohodě stromečky září
u oken pyšní se v třpytu a jasu
dech lesa ovane vždy naší tváří
domov jak změní se, v kouzelnou krásu.

Nejhezčí vzpomínky vrací se do srdce
když něžným hláskem zapějí děti
buďte vždy šťastné – ó milé vánoce
pokoj a láska, ať s vámi letí.

Vedral V

Základní organizace Českého svazu včelařů v roce 2012

V roce 2012 žije organizace svým pravidelným rytmem. Členské schůze se konají každý druhý pátek v měsíci. Včelařský rok určuje nejen náš plán práce, ale i účast na schůzích, a tak se nás nejvíce schází v době včelařského klidu, v měsících s dlouhými večery, kdy zbývá čas na vzpomínky z uplynulé sezóny, ale i z let již dávno minulých.

Občas koluje z ruky do ruky i některá ze starých knih se zápisy našich předchůdců a my můžeme porovnávat, jak moc se doba změnila...

Co by asi dnes řekli našim podmínkám a naší spolkové činnosti staří včelaři, kteří už mezi námi nejsou. Mnohé jejich sny se vyplnily. Scházíme se ve vlastní klubovně, nemusíme už chodit s lejsky po hospodách. Spolek má zázemí pro svoji práci, jaké by si mnozí v minulých dobách nedokázali ani představit.

A přesto nám něco chybí, chybí nám čas. Je jiná doba, jak se s oblibou říká a my mnohdy nestihneme ani posedět na pravidelné schůzi až do konce. Nevím, jestli bychom dnes dokázali zaplnit autobus za účelem několikadenního zájezdu na druhý konec republiky. Nejsem si jistý, zda bychom se sešli v dostatečném počtu k poučné vycházce na vzorový včelín nebo včelnici. V jednom si ale jistý jsem. Včelaři na lomnicku budou mít činný spolek i v letech budoucích, mají k tomu všechny předpoklady. Níže si dovolím uvést některá fakta z naší současnosti.

V roce 2012 tvoří naši včelařskou organizaci 46 členů a jedna právnická osoba
Věkový průměr členů je 59 let

Po mnoha letech pracuje při organizaci včelařský kroužek pod vedením Zdeňka Mikule a za pomoci DDM Sluníčko v Lomnici n. P.

Za poslední dva roky bylo přijato 6 nových včelařů, z toho dvě ženy

Počet včelstev registrovaných v působnosti naší ZO se zvětšuje

Pravidelně spolupořádáme Okresní chovatelský den, jehož přednáškové části se letos zúčastnilo přes 50 chovatelů včel z okresů Jilemnice, Semily a Turnov

Naše organizace má 4 spolková včelstva a 2 včelstva o která pečuje včelařský kroužek
Členové mají registrováno dohromady 470 včelstev

Obr. č. 35: Členové ZO ČSV Lomnice nad Popelkou v červnu 2012 před spolkovým včelínem

Seznam členů ZO ČSV Lomnice nad Popelkou v jubilejním 120. roce činnosti

Příjmení (obchodní jm.)	Jméno	Město/Obec	Celkem včelstev
Baroch	Jaroslav	Lomnice nad Pop.	4
Dědek	Břetislav	Chlum	10
Dědek	Lumír	Bradlecká Lhota	26
Dolista Janát	Petr	Nová Ves nad Pop.	6
Dufková	Pavla	Stružinec	2
Elsner	Petr	Nová Ves nad Pop.	5
Hejduk	Josef	Lomnice nad Pop.	10
Hladký	Václav	Praha 3	2
Hlava	Alois	Lomnice nad Pop.	4
Chmelařová	Michaela	Praha 1	1
Kaplik	Ondřej	Lomnice nad Pop.	4
Kraus	Oldřich	Nová Ves nad Pop.	21
Kuliš	Jiří	Žlábek	2
Kunt	Miroslav	Černá	5
Láska	Karel	Tuhaň	8
Láska	Ladislav	Turnov	7
Máka	Jiří	Nová Ves n. Pop.	17
Mašek	Jan	Lomnice nad Pop.	23
Mašek	Jiří	Tuhaň	17
Mikule	Václav	Lomnice nad Pop.	7
Mikule	Zdeněk	Lomnice nad Pop.	50
Nadace Tábor		Nová Ves nad Pop.	8
Pýcha	Martin	Lomnice nad Pop.	2
Pýcha	Petr	Lomnice nad Pop.	2
Rohlena	Jiří	Nová Ves nad Pop.	8
Rozumek	Pavel	Lomnice nad Pop.	3
Rybář	Jiří	Lomnice nad Pop.	6
Semerád	Martin	Praha 6	19
Skalský	Miroslav	Libštát	19
Skořepa	Martin	Lomnice n. Pop.	7
Soukup	Jiří	Lomnice nad Pop.	30
Stará	Alena	Ploužnice	20
Stopa	Jaroslav	Žďár u Kumburku	5
Stránský	Miloslav	Lomnice n. Pop.	14
Sucharda	Antonín	Újezdec	13
Šafránek	Josef	Bezděčín	3
Šefců	Miroslav	Dráčov	8
Špalek	Miroslav	Lomnice nad Pop.	11
Špidlen	Jaroslav	Lomnice nad Pop.	6
Tomeš	Stanislav	Lomnice n. Pop.	3
Válek	Jaroslav	Tikov	3
Vedral	Vladimír	Lomnice nad Pop.	20
Vejnar	Jaromír	Lomnice n. Pop.	6
Vilím	Jiří	Semily	4
Vilimovský	Josef	Vranovsko	10
Výmola	František	Bradlecká Lhota	5
Výtisk	Petr	Turnov	4
Celkem			470

